

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN
TILASTOJA
2010

- Peter Blomster
- Henrik Linderborg
- Marja-Liisa Muiluvuori
- Irja Salo
- Sasu Tyni

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

tilastoja 2010

Sisällysluettelo

Käsitteet	
Taulukkoluettelo	
Vankeinhoito	
Yhdyskuntaseuraamukset	
Kuvioluettelo	
Esipuhe	1
1. Seuraamuksista	3
1.1. Seuraamusjärjestelmän kehittymisen yleispiirteitä	3
1.2. Seuraamusten täytäntöönpano	4
2. Vankeinhoito	5
2.1. Vankiluvun kehitys	5
2.2. Vankirakenne	7
2.3. Järjestys ja turvallisuus	10
2.4. Vankitoiminnot	11
3. Yhdyskuntaseuraamukset	13
3.1. Yhdyskuntaseuraamusten asiakasmäärät	13
3.2. Yhdyskuntaseuraamusten asiakasrakenne	15
3.3. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sosiaalinen tilanne	17
3.4. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden osallistuminen toimintoihin	18
3.5. Yhdyskuntaseuraamuksissa käytetyt sanktiot	19
4. Vapautuneiden vankeusvankien ja yhdyskuntapalvelun suorittaneiden uusintarikollisuus	20
4.1. Vuonna 2007 vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuus	22
4.2. Vuonna 2007 vapautuneiden yhdyskuntapalvelun suorittaneiden uusintarikollisuus	23
4.3. Tuloksiin liittyviä varauksia	24

Käsitteet

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta (ERN)

Rikoksen alle 21-vuotiaana tehnyt voidaan tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan. Valvontaan määrätään, jos sen katsotaan edistävän tekijän sosiaalista selviytymistä ja ehkäisevän uusia rikoksia.

Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta (EAV)

Vankeusrangaistuksesta suoritetaan vankilassa lähes poikkeuksetta vain määräosa. Ehdonalainen vapauttaminen tarkoittaa ehdottomaan vankeusrangaistuksen tuomitun vangin päästämistä suorittamaan loppuosa rangaistuksesta vapaudessa. Ehdonalaisesti vapautettu määrätään valvontaan silloin, kun koeaika on pitempi kuin yksi vuosi, rikos on tehty alle 21-vuotiaana tai kun vanki sitä itse pyytää.

Laitosaika

Teoksessa on käytetty laitoksessa oloaikaa kahdessa eri yhteydessä: kertymätietona vuoden aikana vapautuneista ja poikkileikkaustietona 1. toukokuuta laitoksessa olevista. Tiedot poikkeavat toisistaan, koska kertymätiedoissa painottuvat lyhyet rangaistukset ja poikkileikkaustiedoissa pitkät rangaistukset.

Nuorisorangaistus (NR)

Vuonna 1997 aloitettu nuorisorangaistuskokeilu lopetettiin vuoden 2004 lopussa. Laki nuorisorangaistuksesta tuli voimaan 1.1.2005 ja nuorisorangaistus laajeni koko maahan. Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta, jos sakkoa on pidettävä riittämättömänä seuraamuksena, eivätkä painavat syyt vaadi ehdotonta vankeusrangaistusta. Nuorisorangaistusta tuomitaan vähintään neljä kuukautta ja enintään yksi vuosi. Nuorisorangaistus sisältää valvontatapaamisia, sosiaalista toimintakykyä edistävää ohjuausta ja tukea sekä työelämään perehdyttämistä.

Nuorisovanki (NV)

Nuorisovangilla tarkoitetaan vankitilastossa vapausrangaistustaan nuorisovankilassa suorittavaa. Päätöksen nuorisovankilaan määräämisestä teki vankilaoikeus. Vankilaoikeus lakkautettiin ja nuorisovanki käsitteenä poistui laista vankeuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä 1.10.2006.

Pakkolaitosvanki (PE)

Pakkolaitosvangilla tarkoitetaan vankitilastossa vaarallista rikoksenuusijaa, jonka vankilaoikeus määräsi eristettäväksi

pakkolaitokseen. Pakkolaitokseen tuomittua ei voitu päästää normaaliaikana ehdonlaiseen vapauteen, vaan hän suoritti rangaistuksen kokonaan vankilassa. Vankilaoikeus lakkautettiin ja pakkolaitos käsitteenä poistui laista vankeuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä 1.10.2006.

Sakkovanki (SV)

Sakon muuntorangaistusta suorittava on sakkovanki. Muuntorangaistus määrätään sakkoon tuomitulle, jolta sakkoa ei ole saatu perityksi.

Tutkintavanki (TV)

Tutkintavankeja ovat rikoksesta epäiltynä vangitut. Vangitsemisesta päättää tuomioistuin. Rikoksen johdosta vangittu on pääsääntöisesti vietävä heti yleiseen vankilaan tai oikeusministeriön tutkintavankien säilyttämistä varten hyväksymään laitokseen. Yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuorokauden kestänyt vapaudenmenetyksaika vähennetään rangaistuksen täytäntöönpanossa.

Uusintarikollisuus

Uusintarikollisuudella tarkoitetaan tässä julkaisussa sitä, että henkilö tekee vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen uuden rikoksen (tai rikoksia), mistä seuraa uusi lainvoimainen ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu kolmen seurantavuoden aikana. Uusimisaika lasketaan ensimmäisestä rikoksentekopäivästä vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun päättymisen jälkeen.

Vankeusvanki (VV)

Vankeusvankeja ovat vangit, jotka suorittavat tuomittua ehdotonta määräaikaista tai elinkautista vankeusrangaistusta, täytäntöön pantavaksi määrättyä ehdollista vankeusrangaistusta ja/tai jäännösrangaistusta menetettyään ehdonlaiseen vapauteensa.

Yhdyskuntapalvelu (YKP)

Yhdyskuntapalvelulla tarkoitetaan enintään kahdeksan kuukauden ehdottoman vankeuden sijasta tuomittavaa palkatonta yleishyödyllistä työtä. Edellytyksenä on, että tuomittu soveltuu ja suostuu yhdyskuntapalveluun. Soveltuvuus selvityksen tekee rikosseuraamuslaitos ja lopullisen ratkaisun yhdyskuntapalveluun tuomitsemisesta tuomioistuin. Yhdyskuntapalvelua voidaan myös määrätä yli vuoden pituisen ehdollisen vankeusrangaistuksen oheisseuraamuksena. Yhdyskuntapalvelun pituus on 20-200 tuntia.

TAULUKKOLUETTELO

Vankeinhoito

1. Vuoden alussa ja lopussa rangaistuslaitoksissa olleet sukupuolen, vankiryhmän ja laitostyyppin mukaan, 2010
2. Vankien päivittäinen keskimäärä vankiryhmittäin vuosina 2001-2010
3. Alle 21-vuotiaat tutkinta- ja vankeusvangit keskimäärin vuosina 2001-2010
4. Vuoden aikana vapaudesta rangaistuslaitokseen tulleet vankiryhmän ja sukupuolen mukaan laitostyypeittäin, 2010
5. Vapaudesta vankilaan tulleet vankiryhmittäin vuosina 2001-2010
6. Vuoden aikana vapautuneet vapautumisperusteen, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2010
7. Vuoden aikana vapautuneet vankeusvangit rangaistuslaitoksessa suoritetun rangaistusajan, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2010
8. Vuoden aikana päättyneiden sakon muuntorangaistusten pituus, 2010
9. Rangaistuslaitoksista vapautuneet vankilajin ja sukupuolen mukaan vuosina 2001-2010
10. Vapautuneiden vankeusvankien rangaistuslaitoksessa suorittama aika (%) vuosina 2001-2010
11. Ehdonalaisesti vapautuneet vuosina 2001-2010
12. Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa vuosina 1992-2010 sekä vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset, vapautuneet elinkautisvangit ja suoritetun rangaistuksen keskipituus vuosina 1992-2010
13. Valvottu koevapaus vuosina 2007-2010
14. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
15. Vankeusvankien ikäryhmät 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
16. Vankeusvankien ennakoitua laitoksessa oloajat 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
17. Vankeusvankien laitostertaisuus 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
18. Ulkomaalaisten vankien keskimäärät vankilajeittain sekä osuus kaikista vangeista vuosina 2001-2010
19. Ulkomaalaisten vankeusvankien pääririkokset 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
20. Ulkomaalaisten vankien kansalaisuus 1. toukokuuta 2010
21. Poistumisluvat vuosina 2001-2010
22. Karkaamiset, karkuteillä olevat ja avolaitoksista luvatta poistuneet vuosina 2001-2010
23. Vankien ajankäyttö vuosina 2001-2010 (%)
24. Vangit ja vankilat 1974-2010

Yhdyskuntaseuraamukset

25. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2001-2010
26. Yhdyskuntapalvelun toimeenpano vuosina 2001-2010
27. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta vuosina 2001-2010
28. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta vuosina 2001-2010
29. Nuorisorangaistuksen toimeenpano vuosina 2005-2010
30. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos 1. toukokuuta vuosina 2007-2010 (%)
31. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma 1. toukokuuta vuosina 2004-2010 (%)
32. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sukupuoli-jakauma 1. toukokuuta vuosina 2004-2010
33. Ulkomaalaisten yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrä vuosina 2001-2010
34. Ulkomaalaisten yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden kansalaisuus 1. toukokuuta 2010
35. Yhdyskuntapalvelua suorittavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta 2001-2010 (%)
36. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvottavien sosio-ekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
37. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvottavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)
38. Nuorisorangaistusasiakkaiden sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2004-2010 (%)
39. Ohjelmatoimintaan osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat vuosina 2007-2010 (aloitetut yhdyskuntaseuraamukset)
40. Sanktioiden käyttö yhdyskuntaseuraamuksissa vuosina 2005-2010
41. Vapautuneiden vankeusvankien ja yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden uusintarikollisuus

Taulukot tekstissä

- A. Vapautuneiden vankeusvankien ja yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden uusintarikollisuus kolmen seurantavuoden aikana, sivulla 21
- B. Vuonna 2007 vapautuneiden vankeusvankien aito uusiminen sukupuolen, iän ja vankeuskertaisuuden mukaan kolmen vuoden seuranta-aikana, sivulla 22
- C. Vuonna 2007 yhdyskuntapalvelun suorittaneiden vankien uusintarikollisuus iän ja sukupuolen mukaan, sivulla 23

Kuvioluettelo

1. Vuoden aikana vapaudesta tulleet, vapautuneet ja vankien keskimäärä vuosina 2000-2010, sivulla 6
2. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2005-2010 (%), sivulla 7
3. Vankeusvankien ennakoitujen laitosaikojen osuudet 1. toukokuuta vuosina 2000-2010, sivulla 8
4. Ulkomaalaisten rangaistus- ja tutkintavankien keskimäärä ja osuus yhteensä kaikkien vankien keskimäärästä vuosina 1995-2010, sivulla 9
5. Poistumisluvat vuosina 2000-2010, sivulla 10
6. Vankien ajankäytön jakautuminen arkipäivisin vuonna 2010 (N=1597 vankia keskimäärin/arkipäivä), sivulla 12
7. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2001-2010, sivulla 14
8. Rikosseuraamusasiakkaiden osuudet vuosina 2005-2010, sivulla 14
9. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos 1. toukokuuta vuosina 2007-2010, sivulla 15
10. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma 1. toukokuuta vuosina 2002-2010, sivulla 16
11. Yhdyskuntapalvelussa käytetyt sanktiot suhteutettuna päättyneisiin toimeenpanoihin vuosina 2005-2010, sivulla 19

Esipuhe

Tilastojulkaisun tarkoituksena on antaa monipuolista tietoa Rikosseuraamuslaitoksen asiakas- ja vankimääristä, asiakasrakenteesta sekä toiminnasta. Julkaisu välittää paitsi ajan-kohtaisen kuvan rikosseuraamusalasta myös mahdollisuuden seurata sen kehitystä viimeisen 10 vuoden aikana.

Tilastojulkaisu korvaa Tilastokeskuksen vuonna 2009 lopettaman vankitilaston. Vankitilaston lisäksi mukana ovat myös yhdyskuntaseuraamuksia koskevat tiedot. Tilastojulkaisussa kuvataan asiakasmääriä ja niiden muutoksia sekä esitetään täytäntöönpanoon ja vankien ajankäyttöön liittyviä tilastotietoja.

Tilastotiedot perustuvat Rikosseuraamuslaitoksen käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Tietojärjestelmärajotteiden vuoksi yhdyskuntaseuraamuksia koskevat aikasarjat eivät kaikilta osin ole täydellisiä.

Julkaisu on suunnattu rikosseuraamusalan omalle organisaatiolle, mutta sen on ajateltu vastaavan myös muiden Rikosseuraamuslaitoksen toiminnasta kiinnostuneiden henkilöiden ja organisaatioiden tavallisimpiin vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita koskeviin kysymyksiin.

Nyt ilmestyvässä tilastojulkaisussa teemana on uusintarikollisuus. Tulevissa tilastojulkaisuissa on myös tarkoitus tehdä ajankohtaista teemaa käsittelevä katsaus.

1. Seuraamuksista

1.1. Seuraamusjärjestelmän kehittymisen yleispiirteitä

Vankiluvulla mitattuna Suomi kuuluu nykyään maltillisen kriminaalipolitiikan maihin. Vankiluvun alentamiseen tähtäävä kriminaalipolitiikan suunnan muutos alkoi 1970-luvulla. Van-
kien määrä onkin 1970-luvulta lähtien alentunut kolmannekseen aikaisemmasta. Vaikka luku on välillä noussut olemme 1990-luvulta lähtien pysyneet muiden pohjoismaiden tasolla.

Vankiluvun alenemiseen pyrittiin aluksi vaikuttamaan laajentamalla sakkojen ja ehdollisen rangaistuksen käyttöä. Yhdyskuntapalvelun ja nuorisorangaistuksen käyttöönotto 1990-luvulla merkitsivät muutosta rikosseuraamusalalle. Uusista seuraamuksista yhdyskuntapalvelu vakiinnutti alun kokeiluvaiheen jälkeen asemansa koko maassa. Nuorisorangaistuksen käyttö on sen sijaan jäänyt vähäiseksi. Mahdollisuus muuttaa korkeintaan kahdeksan kuukauden ehdoton vankeusrangaistus yhdyskuntapalveluksi vaikutti osaltaan vankilukujen alenemiseen.

Tarve seuraamusjärjestelmän kehittämiseksi ja uusien vaihtoehtojen löytämiseksi kasvoi 1990-luvulta lähtien rikollisuuden ja sen taustalla olevien ongelmien muuttuessa haasteellisemmiksi. 2000-luvulle tultaessa tehtiin yksittäisiä seuraamuksia ja koko seuraamusjärjestelmää koskevia laajempia muutoksia ongelmien ratkaisemiseksi.

Lakiin lisättiin mahdollisuus liittää yhden vuoden ylittävien ehdollisten vankeusrangaistusten tehosteeksi yhdyskuntapalvelua. Päihdehuollon ja muiden lainvastaiseen käyttäytymiseen vaikuttavien toimenpiteiden osuutta yhdyskuntapalvelussa on lisätty kymmenestä tunnista kolmeenkymmeneen tuntiin. Harkinnanvaraisuutta ehdollisesti rangaistujen nuorten valvontaan määräämisessä lisättiin. Sakon muuntorangaistusta koskevaa lainsäädäntöä lievennettiin. Uuden vankeuslain myötä siirryttiin suunnitelmalliseen ja yhtenäiseen täytäntöönpanoon. Vankeuslain yhteydessä uudistettiin myös ehdonlaiseen vapauteen liittyviä säädöksiä sekä otettiin käyttöön valvottu koevapaus, jolla mahdollistettiin vapauteen pääseminen ennen lakisääteistä määräaikaa. Lisäksi on aloitettu vapauttamisyksikkötoiminta osana hallittuun ja asteittaiseen vapauttamiseen liittyviä toimenpiteitä.

1.2. Seuraamusten täytäntöönpano

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanemat seuraamukset jaetaan vankeusrangaistuksiin ja vapaudessa suoritettaviin yhdyskuntaseuraamuksiin. Yhdyskuntaseuraamuksia ovat ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta, yhdyskuntapalvelu, ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta sekä nuorisorangaistus. Vankilat vastaavat tuomioistuinten määräämien ehdottomien vankeusrangaistusten ja sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanosta. Lisäksi ne huolehtivat tutkintavankeuden toimeenpanosta yhdessä poliisin kanssa. Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanosta vastaavat yhdyskuntaseuraamustoimistot.

Vuoden 2010 alussa Suomeen syntyi uusi rikosseuraamusalan viranomainen Rikosseuraamuslaitos, joka koostuu aiemmasta Rikosseuraamusvirastosta sekä sen alaisuudessa toimineista Kriminaalihuoltolaitoksesta ja Vankeinhoitolaitoksesta. Uudistuksen jälkeen Suomi jakaantuu kolmeen rikosseuraamusalueeseen: Etelä-Suomen, Itä- ja Pohjois-Suomen sekä Länsi-Suomen alueisiin. Rikosseuraamuslaitoksen perusyksiköitä ovat yhdyskuntaseuraamustoimistot sekä avovankilat ja suljetut vankilat. Koko maassa on uudistuksen jälkeen yhteensä 15 yhdyskuntaseuraamustoimistoa ja 28 vankilaa. Suljettuja vankiloita on kaikkiaan 16, avovankiloita 12 ja hallinnollisesti jonkin suljetun laitoksen alaisuudessa toimivia avolaitososastoja on kolme.

2. Vankeinhoito

2.1. Vankiluvun kehitys

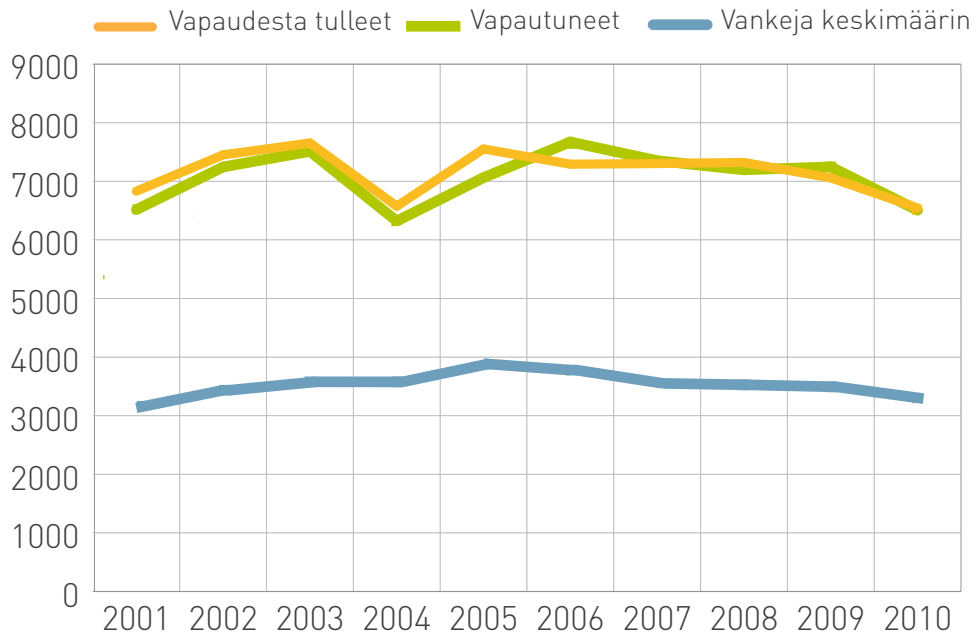
Vankiluku kääntyi kasvuun 2000-luvun alussa ja oli korkeimmillaan vuosikymmenen puolivälissä, jolloin vankeja oli 36 prosenttia enemmän vuosituhannen alkuun verrattuna. Vuonna 2006 vankien määrä kääntyi jälleen laskuun. Vuonna 2010 vankien päivittäinen keskimäärä oli 3 291, mikä oli 15 prosenttia pienempi vuoteen 2005 verrattuna.

Vankiryhmistä suhteellisesti eniten kasvoivat tutkinta- ja sakkovangit. Vuonna 2010 tutkintavankien päivittäinen keskimäärä oli 599, mikä on korkein lukumäärä tarkastelujakson aikana. Vuoteen 2001 verrattuna tutkintavankien määrä on kasvanut kolmanneksella ja heidän osuutensa kaikista vangeista on noussut 15:sta 18:aan prosenttiin. Sakkovankien määrä sen sijaan on laskenut voimakkaasti viimeisten neljän vuoden aikana. Vuonna 2010 sakkovankien päivittäinen keskimäärä oli 57, mikä on 71 prosenttia vähemmän vuoteen 2003 verrattuna, jolloin sakkovankien määrä oli korkeimmillaan. Naisvankeja oli vuonna 2010 keskimäärin 246. Naisten osuus vangeista on kasvanut 2000-luvun alun viidestä prosentista seitsemään prosenttiin.

Vuonna 2010 vankilaan tuli vapaudesta 6 545 vankia. Vankilaan tulleista 3 244 eli puolet oli vankeusvankeja, 1 303 sakkovankeja ja 1 998 tutkintavankeja. Rangaistusvangeista noin 10 prosenttia sijoitettiin suoraan avolaitoksiin. Naisrangaistusvangeista avolaitoksiin sijoitettiin suoraan noin neljä prosenttia.

Vankiloista vapautui vuonna 2010 kaikkiaan 6 506 vankia. Vankeusvankeja vapautui 4 193, sakkovankeja 1 224 ja tutkintavankeja 1 089. Vapautuneista vankeusvangeista 1 954 eli vajaa puolet oli ollut vankilassa enintään kolme kuukautta. Yli kahden vuoden laitosajan jälkeen vapautui 343 vankia eli noin kahdeksan prosenttia. Kaikista vankeusvangeista 40 prosenttia vapautui avolaitoksista ja yli kahden vuoden laitosajan suorittaneista puolet.

Kuvio 1. Vuoden aikana vapaudesta tulleet, vapautuneet ja vankien keskimäärä vuosina 2001-2010

Vuoden 2010 aikana sakon muuntorangaistuksen suoritti loppuun yhteensä 1914 henkilöä. Kaksi kolmesta sakon muuntorangaistusta suorittaneista suoritti pelkästään sakkorangaistusta. Loput sakon muuntorangaistusta suorittaneista olivat myös vankeus- tai tutkintavankeina.

Valvottu koevapaus on ollut käytössä lokakuusta 2006 lähtien. Valvottu koevapaus merkitsee uutta vaihetta asteittaisessa vapauttamisjärjestelmässä, ja sillä pyritään edistämään vankien sijoittumista yhteiskuntaan laitossajan loppuvaiheessa.

Vuonna 2010 valvottuun koevapauteen sijoitettiin 395 vankia, mikä oli lähes nelinkertainen määrä vuoteen 2007 verrattuna. Koevapauteen sijoitettujen määrän lisääntyessä myös peruutettujen koevapauksien osuus aloitetuista koevapauksista kasvoi, ollen 17 prosenttia vuonna 2010. Kaikki koevapauden peruutukset eivät tapahtuneet ehtojen rikkomisen vuoksi, vaan myös siksi, että koevapauden edellytykset eivät enää täyttyneet. Valvotussa koevapaudessa vuonna 2010 olleiden vankien päivittäinen keskimäärä oli 102.

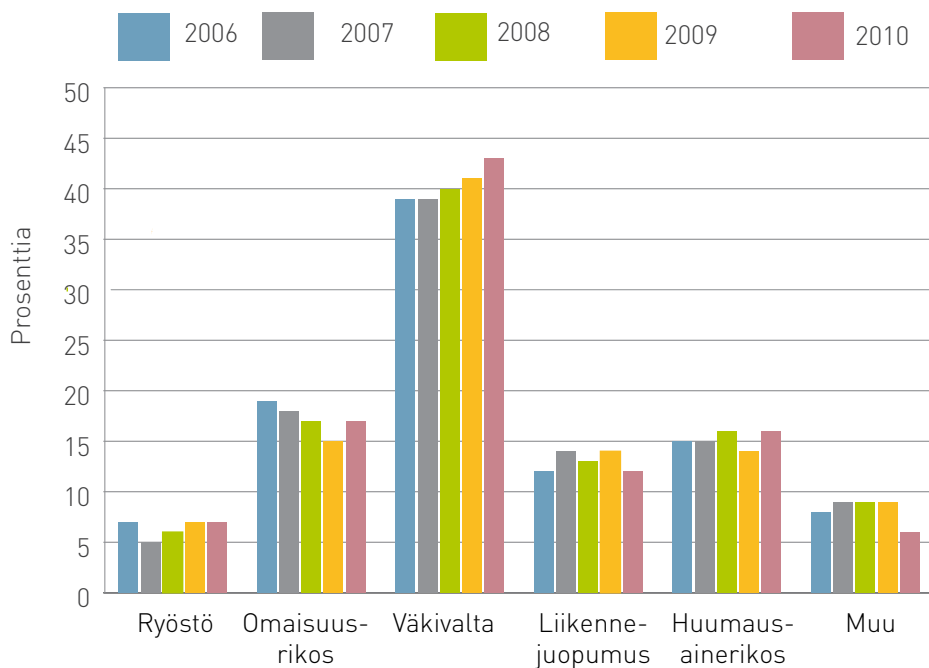
2.2. Vankirakenne

Vankirakenne on muuttunut huomattavasti 2000-luvun aikana. Omaisuusrikoksista tuomittujen määrä on laskenut tasaisesti. Varkausrikoksista tuomittujen osuus on laskenut 17 prosentista 11 prosenttiin. Kaiken kaikkiaan kun vuonna 2001 lähes joka neljäs vanki oli vankilassa omaisuusrikoksista, vuosikymmenen lopussa joka kuudes oli vankilassa varkauksista, petoksista, kavalluksista, murroista ja muista vastaavista omaisuusrikoksista.

Samanaikaisesti väkivaltarikosten - ennen kaikkea pahoinpitelyrikosten - osuus on noussut. Vuonna 2001 pahoinpitelyrikoksista oli tuomittu 14 prosenttia vangeista ja vuonna 2010 osuus oli jo 21 prosenttia. Henkirikoksista tuomittujen osuus on ollut keskimäärin viidennes kaikista vangeista. Yhteenvetona voidaan todeta, että kun vuosituhannen alussa lähes joka kolmannen päärikoksena oli väkivaltarikos, vuonna 2010 useampi kuin joka neljäs vanki kymmenestä suoritti tuomiotaan väkivaltarikoksesta. Naisvangeista yli puolet suoritti tuomiota näistä rikoksista.

Vuosituhannen alussa noin kaksi prosenttia vangeista oli tuomittu siveellisyysrikoksesta, ja nyt osuus on vajaa neljä prosenttia. Liikennejuopumuksista tuomittujen osuus on vaihdellut 11 ja 14 prosentin välillä. Huumausainerikoksista tuomittuja on ollut 14-18 prosenttia.

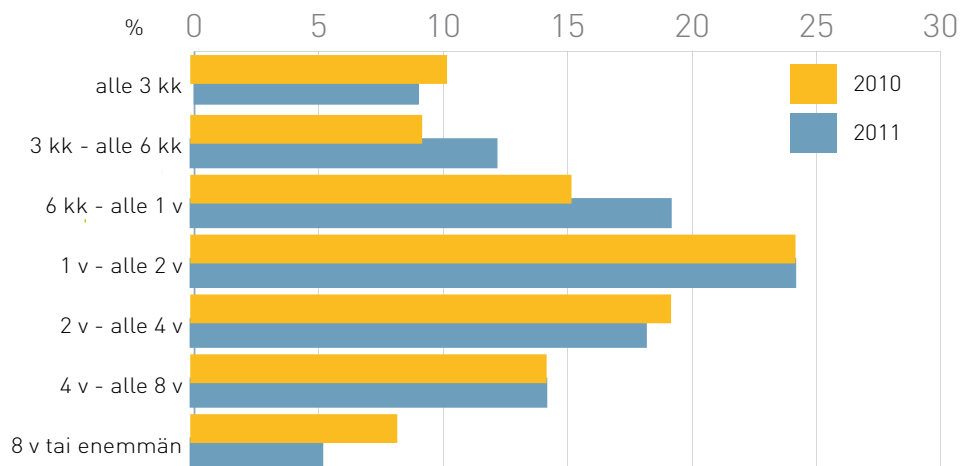
Kuvio 2. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2005-2010 (%)

Vankien ikärakenne on muuttunut 2000-luvulla kaksijakoisesti. Ensinnäkin nuorten alle 20-vuotiaiden vankeusvankien osuus on laskenut puoleen vuosituhannen alusta. Vuosituhannen alussa neljä prosenttia vankeusvangeista oli alle 20-vuotiaita. Nykyisin heitä on kaksi prosenttia. Toiseksi yli 50-vuotiaiden vankeusvankien määrä on kasvanut 2000-luvulla peräti viisi prosenttiyksikköä yhdeksästä prosentista 14 prosenttiin. Kaikkien vankien keski-ikä oli noin 36 vuotta. Naisvangit olivat noin vuoden miesvankeja vanhempia.

2000-luvulla pitkäaikaisvankien osuudet ovat kasvaneet ja alle vuoden vankilassa olevien osuudet ovat pienentyneet. Vuonna 2010 alle kolme kuukautta vankilassa olevien osuus oli noin 10 prosenttia. Vajaa neljännes vangeista oli vankilassa vuodesta kahteen vuotta. Yli kahdeksan vuoden vankilassaoloaika odotti noin kahdeksaa prosenttia vangeista. Osuus on kasvanut vajaaalla kolmella prosenttiyksiköllä vuosikymmenessä. Tämä johtuu ennen kaikkea elinkautisvankien määrän kasvusta.

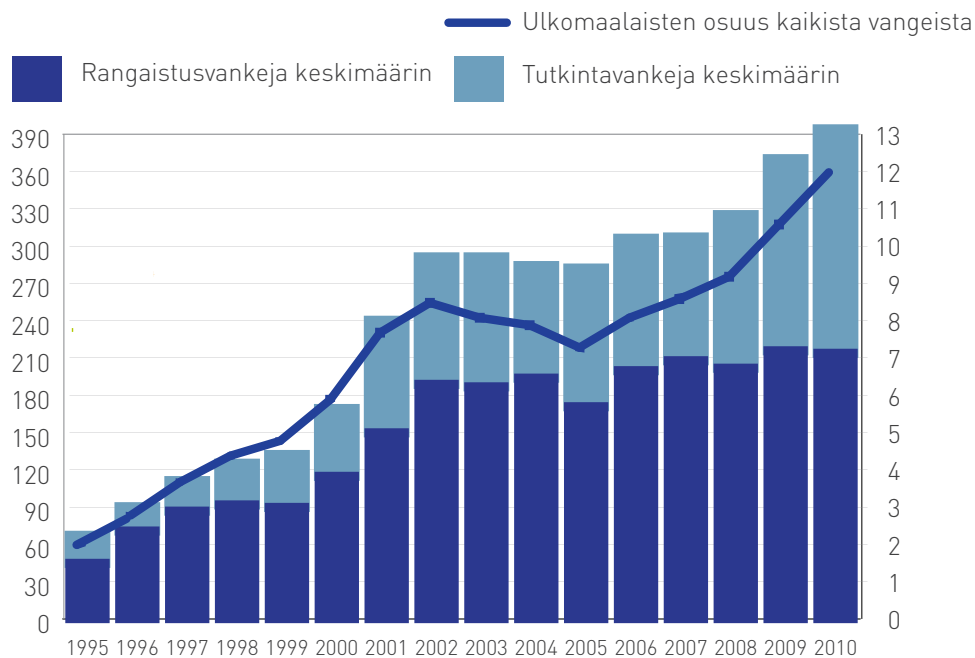
Kuvio 3. Vankeusvankien ennakoitujen laitosaikojen osuudet 1. toukokuuta vuosina 2000-2010

Ensikertaisten vankeusvankien osuus on 2000-luvun aikana noussut 27 prosentista 32 prosenttiin. Kolmatta - seitsemättä kertaa vankilassa olevien osuus on puolestaan laskenut 40 prosentista 35 prosenttiin. Vähintään kahdeksatta kertaa vankilassa on lähes joka viides vanki.

Ulkomaalaisten vankien määrä on yli kaksinkertaistunut 2000-luvun aikana ja heidän osuutensa kaikista vangeista on noussut 12 prosenttiin. Vuonna 2010 ulkomaalaisten vankien päivittäinen keskimäärä oli 394, mikä oli kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän. Vankirakennekartoituksen 1.5.2010 mukaan ulkomaalaisista vangeista yli 40 prosenttia oli virolaisia tai venäläisiä. Pohjoismaalaisia oli noin kuusi prosenttia. Ulkomaalaisista lähes joka toinen on tuomittu huumausainerikoksesta.

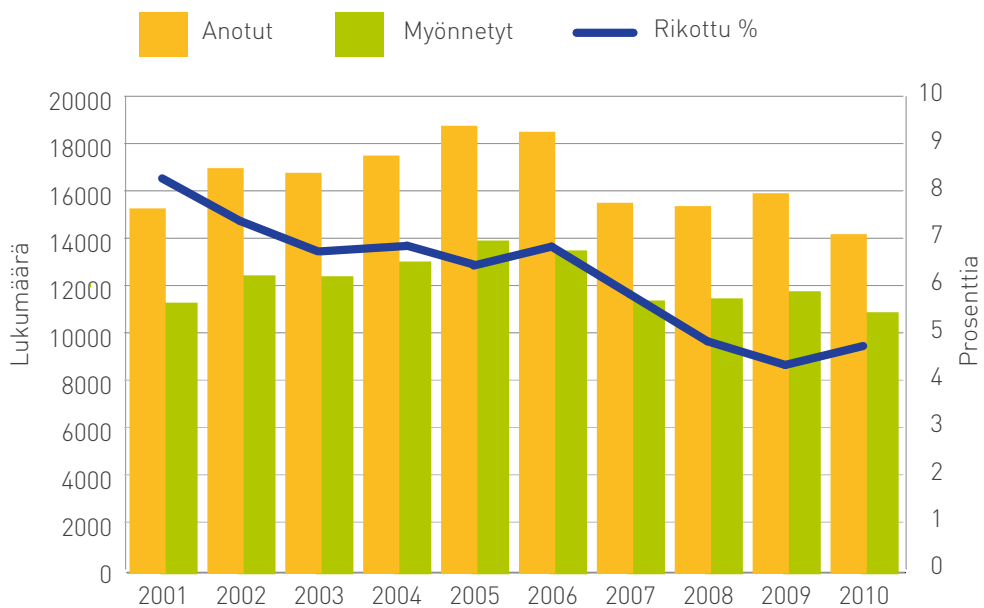
Kuvio 4. Ulkomaalaisten rangaistus- ja tutkintavankien keskimäärä ja osuus yhteensä kaikkien vankien keskimäärästä vuosina 1995-2010

2.3. Järjestys ja turvallisuus

Vuonna 2010 anottiin 13 997 poistumislupaa. Myönteisen päätöksen sai 76 prosenttia. Myönnettyjen poistumislupien osuus anotuista poistumisluvista on viimeisen kymmenen vuoden aikana pysynyt melko vakiona. Poistumislupaehtoja rikkoneiden vankien osuus on sen sijaan pienentynyt lähes puoleen. Vuonna 2010 lupaehtoja rikottiin 495 kertaa eli 4,7 prosentissa käytetyistä poistumisluvista.

Kuvio 5. Poistumisluvat vuosina 2000-2010

Viimeisen kymmenen vuoden aikana karkaamisten lukumäärä on vaihdellut korkeimmillaan 37:stä vuonna 2002 matalimmillaan 8:aan vuonna 2007. Vuonna 2010 karkaamisia oli 12. Karkaamisista suurin osa tapahtui muualta kuin vankilan muurien sisäpuolelta, esimerkiksi työmaalta vankilan aidatun alueen ulkopuolelta, vankia saattavalta vartijalta ja muulta viranomaiselta. Vankilan muurien sisäpuolelta karkasi yksi vanki, samoin kuin edellisenäkin vuonna.

Avolaitoksesta luvatta poistuneiden määrä laski voimakkaasti 2000-luvun alkupuolella ja oli alhaisimmillaan 18 vuonna 2005. Tämän jälkeen luvatta poistuneiden määrä on jälleen lisääntynyt. Vuonna 2010 avolaitoksesta luvatta poistuneita oli 54. Avolaitoksesta luvatta poistumista ei pidetä karkaamisena.

2.4. Vankitoiminnot

Vangeille työaikana järjestettävää toimintaa ovat työ, koulutus ja muu rangaistuslaitoksen järjestämä tai hyväksymä toiminta.

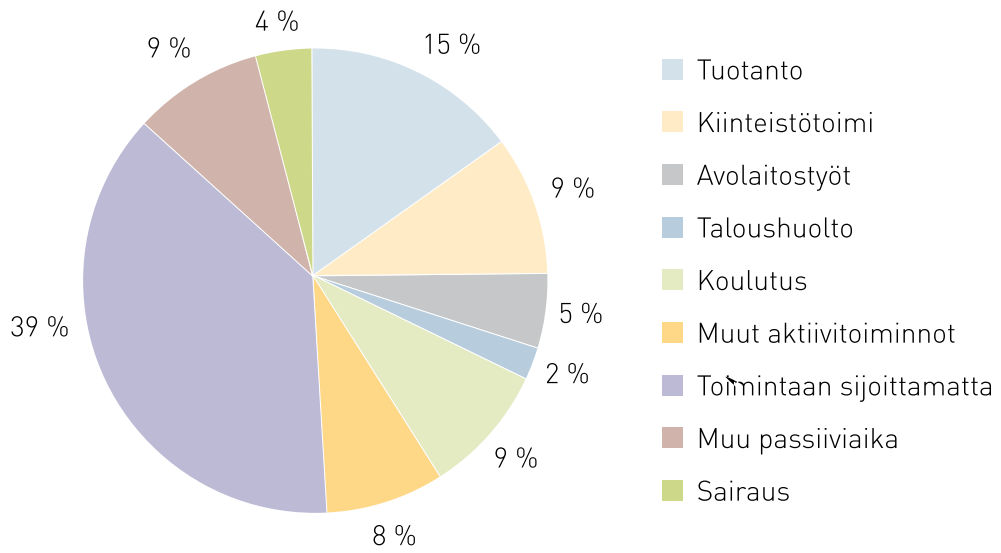
Vankien työtoiminta jaetaan tuotannolliseen ja valmentavaan työhön. Valmentavan työn tavoitteet liittyvät työelämän perustaitojen harjoitteluun ja työssä oppimiseen. Yhteenvetona voidaan todeta, että 2000-luvulla työtoiminta on vähentynyt vankiloissa tasaisesti. Vuosituhannen alussa noin 45 prosenttia vangeista osallistui työtoimintaan. Nykyisin työtoimintoihin osallistuu 32 prosenttia eli vajaat kolmannes vangeista. Vankiluvun ollessa korkeimmillaan 2000-luvun puolivälissä päivittäin työtoimintaan osallistui lähes 1500 vankia. Viime vuonna työtoimintaan osallistuneita oli 1040.

Vankiloissa järjestetään koulutusta yhteistyössä ulkopuolisten oppilaitosten kanssa. Tarjolla on sekä yleissivistävää (perusopetus ja lukio) että ammatillista toisen asteen koulutusta. Korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin voidaan myöntää lupa etäopiskeluna. Koulutuksen osuus on vähentynyt 2000-luvulla. Vuosituhannen alussa päivittäin opiskelevia oli keskimäärin 11 prosenttia päivittäisestä vankiluvusta. Vuosituhannen lopussa vastaava osuus on yhdeksän prosenttia. Valtaosa opinnoista kohdistuu ammattitaidon hankkimiseen tai lisäämiseen.

Muihin aktiivitoimintoihin (päihdekuntoutusohjelmiin, uusintarikollisuutta vähentäviin toimintaohjelmiin sekä muihin sosiaalisen kuntoutuksen ohjelmiin) osallistuvien määrä on vaihdellut vuosittain kuuden ja kymmenen prosentin välillä.

Vuosituhannen alussa hieman yli kolmannes vangeista oli toimintoihin sijoittamattomia. Nykyisin vastaava osuus on jo yli puolet. Toimintoihin osallistumisen esteet liittyvät vankimäärän nousuun, henkilöstöresurssien riittämättömyyteen, eräiden vankiloiden toimintatilojen puutteeseen, vankien moniongelmaisuuuteen ja laitosturvallisuuteen. Toimintoihin osallistuminen on yleisintä avovankiloissa ja vähäisintä tutkintavangeilla. Toisaalta osa muutoksesta selittyy tarkentuneesta laskentataavasta, jonka mukaan vajaata toimintapäivää (vähemmän kuin 7 tuntia) ei enää tilastoida yhtenä kokonaisuena toimintapäivänä. Lisäksi on muistettava, että säännöllisestä työ- ja toimintaajasta keskimäärin 15 prosenttia on passiiviaikaa, kuten esimerkiksi siirtopäiviä, käräjämatkapäiviä, sairausaikaa tai poistumislupa-aikaa.

Kuvio 6. Vankien ajankäytön jakautuminen arkipäivisin vuonna 2010 (N= 1597 vankia keskimäärin/arkipäivä)

3. Yhdyskuntaseuraamukset

3.1. Yhdyskuntaseuraamusten asiakasmäärät

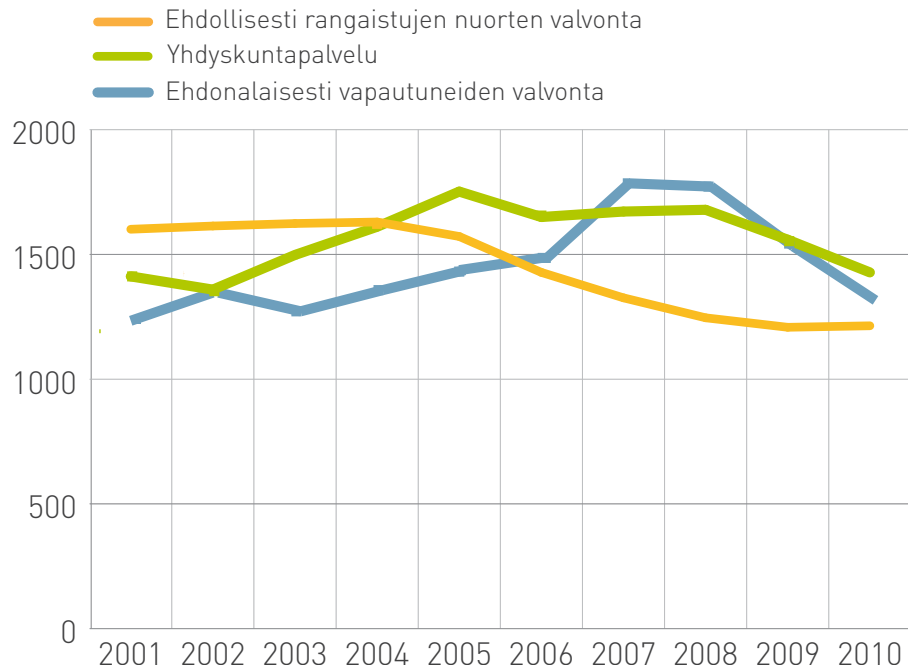
Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäinen keskimäärä nousi noin 14 prosenttia vuodesta 2001 vuoteen 2007 mennessä. Tämän jälkeen määrä kääntyi laskuun. Vuonna 2010 yhdyskuntaseuraamusasiakkaita oli päivittäin keskimäärin 3 970. Yksittäisten seuraamusten kohdalla kehitys on poikennut hieman toisistaan.

Vuonna 2010 ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa oli keskimäärin 1 214 asiakasta päivässä. Määrä on vähentynyt viidenneksellä vuoden 2001 tilanteesta. Nuorisorangaistuksessa alun alkaen vähäinen määrä on laskenut voimakkaasti vuoteen 2010 mennessä.

Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnassa olevien keskimäärä nousi vajaat 50 prosenttia vuoteen 2007 mennessä. Viime vuosien aikana määrä on laskenut 2000-luvun alkupuolen tasolle. Vuonna 2010 ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnassa oli 1 316 asiakasta.

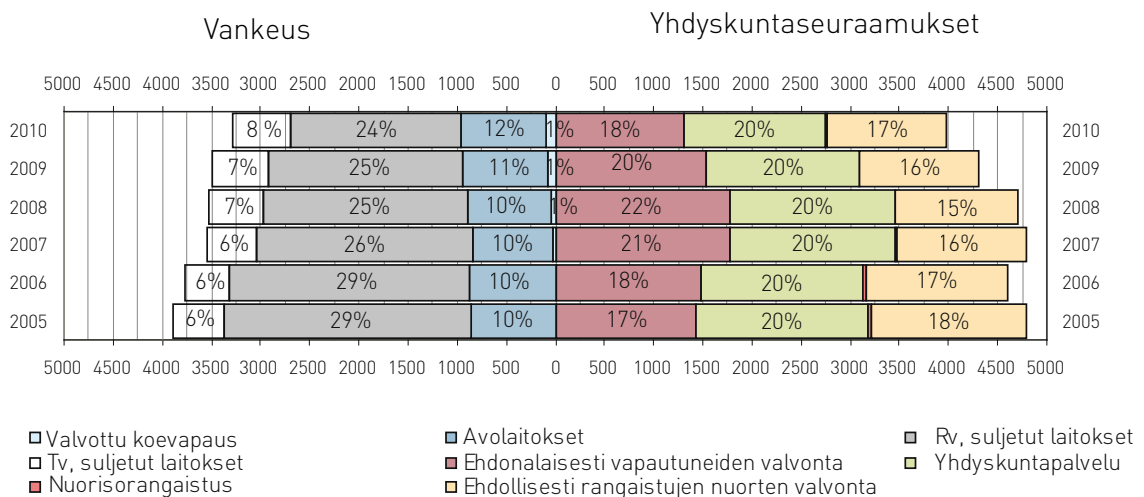
Yhdyskuntapalvelussa olevien keskimäärä nousi noin neljänneksellä vuoteen 2005 mennessä. Vuonna 2010 asiakkaita oli keskimäärin 1 428, mikä on vajaa 20 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2005. Pyydettyjen soveltuvuusselvitysten määrä on ollut laskussa. Vuonna 2010 syyttäjä lähetti 5695 soveltuvuusselvityspyyntöä, mikä on 37 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2001. Myönteisten lausuntojen osuus on noussut 76 prosentista 85 prosenttiin.

Kuvio 7. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2001-2010

Vaikka yhdyskuntaseuraamuksissa olevien määrät ovatkin laskeneet on yhdyskuntaseuraamusten suhteellinen osuus kaikista rikosseuraamuksista pysynyt ennallaan. Yhdyskuntaseuraamukset muodostivat viime vuonna edelleen yli puolet kaikista Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöön panemista seuraamuksista.

Kuvio 8. Rikosseuraamusasiakkaiden keskimäärät ja osuudet vuosina 2005-2010

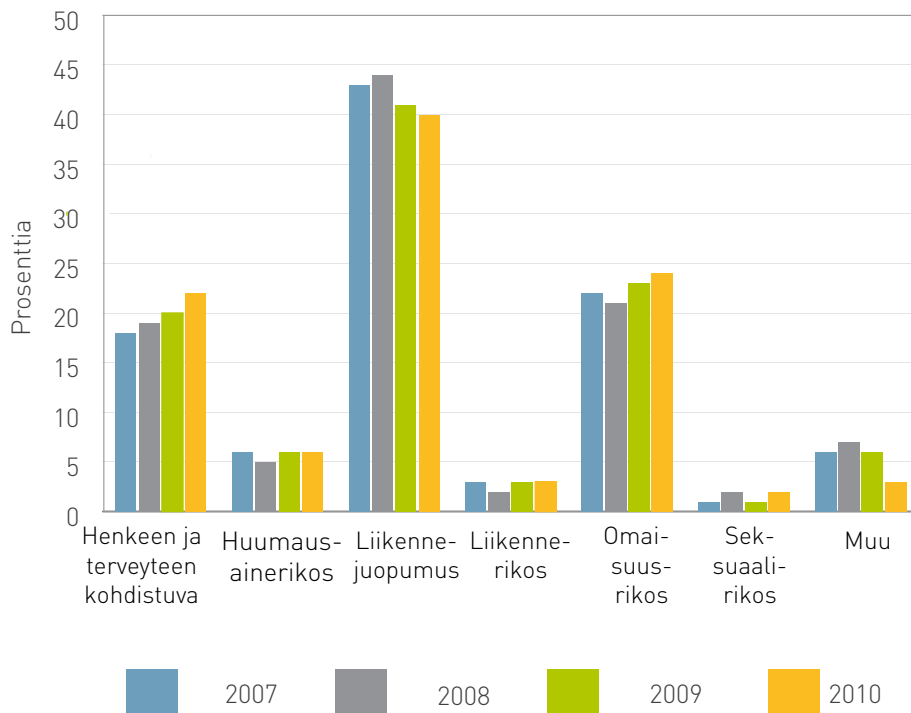
3.2 Yhdyskuntaseuraamusten asiakasrakenne

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa yleisimpiä päärikoksia ovat olleet omaisuus- ja väkivaltarikokset sekä liikennejuopumukset. Väkivaltarikosten osuus on ollut nouseva. Vuonna 2010 niiden osuus oli 27 prosenttia. Omaisuusrikoksista tuomittuja on ollut noin kolmannes ja liikennejuopumuksista tuomittuja noin neljännes valvottavista.

Ehdonalaisen vapauden valvonnassa väkivalta- ja omaisuusrikokset muodostavat noin kaksi kolmasosaa päärikoksista. Huumausainerikokset ovat muodostaneet runsaat 10 prosenttia päärikoksista.

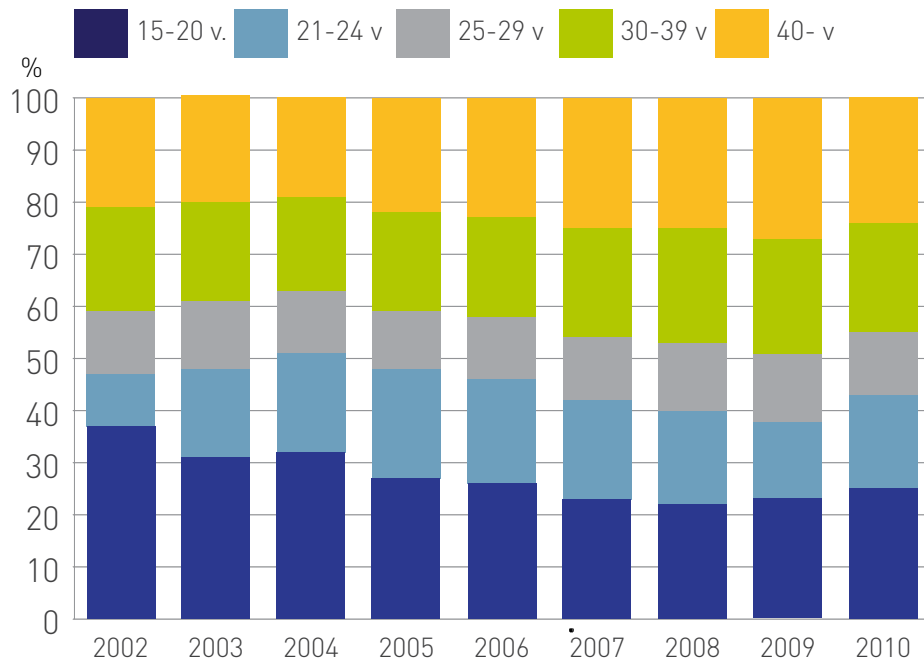
Yhdyskuntapalvelussa yli puolet päärikoksista on liikennejuopumuksia. Omaisuusrikoksia päärikoksista on ollut noin viidennes.

Kuvio 9. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos 1. toukokuuta vuosina 2007-2010

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa kaksi kolmasosaa on 18-20-vuotiaita. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa ja yhdyskuntapalvelussa suurin ikäryhmä ovat 30-39-vuotiaat. Vuonna 2010 heitä oli ehdonalaisen valvonnassa 33 prosenttia ja yhdyskuntapalvelussa 28 prosenttia.

**Kuvio 10. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma
1. toukokuuta vuosina 2002-2010**

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa naisten osuus on vaihdellut 10 prosentin molemmin puolin. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa naisia on ollut 4-7 prosenttia. Naisten osuus on lisääntynyt selkeästi yhdyskuntapalvelussa, jossa heidän osuutensa on noussut vuoden 2004 kuudesta prosentista 10 prosenttiin vuonna 2010.

Ulkomaalaisten asiakkaiden määrä kaksinkertaistui vuodesta 2001 vuoteen 2006. Ulkomaalaiset ovat kuitenkin muodostaneet vähäisen osuuden kaikista yhdyskuntaseuraamusasiakkaista. Vuonna 2010 yhdyskuntaseuraamuksissa oli 90 ulkomaalaista.

3.3 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sosiaalinen tilanne

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden työttömyys on pysynyt korkeana. Keskimäärin yli puolet asiakkaista on ollut työttömänä. Työttömyys on ollut korkeinta ehdonalaisesti vapautettujen valvonnassa, jossa työttömiä on ollut noin kaksi kolmasosaa. Noin joka 10. yhdyskuntapalvelussa ja ehdonalaisen vapauden valvonnassa oleva oli eläkeläinen.

Työssä olevien osuus vaihtelee seuraamuksittain. Ehdollisesti rangaistujen nuorten ja ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnassa työssä olevien osuus on noin viidennes. Yhdyskuntapalvelussa työssä olevia on ollut vajaa kolmannes. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa opiskelijoita on keskimäärin neljännnes.

Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonnassa vakituisesti asuvien osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena (noin 80-84 prosenttia). Yhdyskuntapalvelua suorittavissa vakituisesti asuvien osuus on noussut 10 prosenttiyksikköä, 88 prosenttiin vuonna 2010. Ehdonalaisen vapauden valvonnassa vakituisesti osuvien on noussut runsaasta puolesta runsaaseen kahteen kolmasosaan vuonna 2010. Vailla vakituista asuntoa olevien osuus on pysynyt silti suhteellisen korkeana. Asunnottomia oli noin 10 prosenttia ja tilapäisesti asuvia vajaa 20 prosenttia.

3.4 Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden osallistuminen toimintoihin

Yhdyskuntaseuraamusasiakkailta on mahdollisuus osallistua rikollista käyttäytymistä vähentäviin toimintaohjelmiin sekä päihdehuollon toimenpiteisiin. Tällä hetkellä käytössä olevia ohjelmia ovat Cognitive Skills (CS), liikenneturvajakso, liikenneturvaohjelma, ohjauspyörä, suuttumuksen hallinta ja viisi keskustelua muutoksesta.

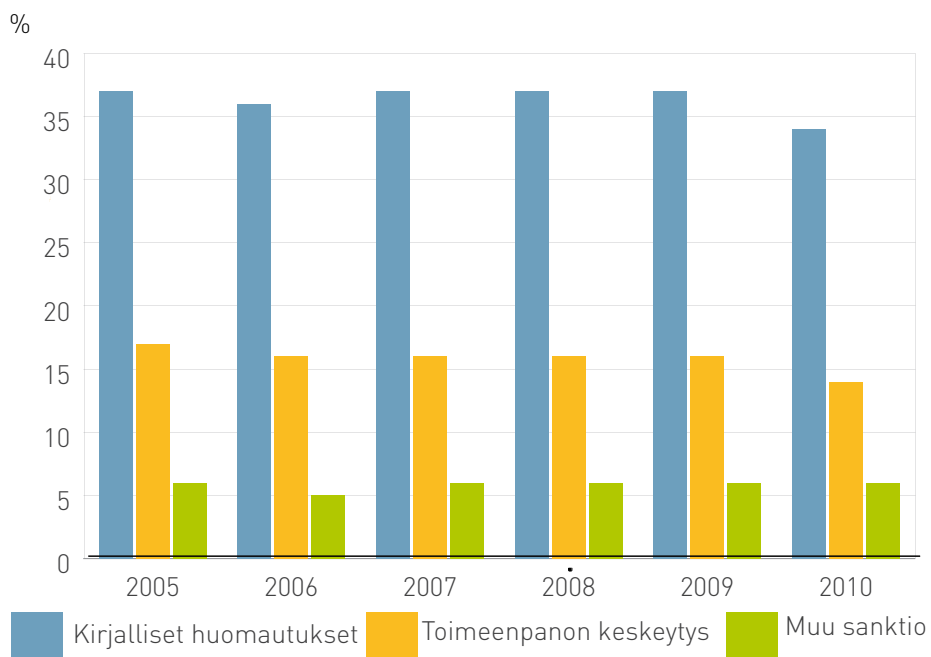
Ohjelmatoiminnan sekä päihdehuollon osuus on kasvanut. Vuonna 2010 ohjelmatoimintaan osallistui kaikkiaan 581 asiakasta. Ohjelmista suosituimmiksi ovat nousseet viisi keskustelua muutoksesta, päihdehuoltojakso sekä liikenneturvaohjelma. Suurin osa näihin ohjelmiin osallistuneista suoritti yhdyskuntapalvelua.

3.5 Yhdyskuntaseuraamuksissa käytetyt sanktiot

Ehdonalaisen vapauden valvonnassa käytettävät sanktiot ovat kirjalliset huomautukset ja varoitukset, noutopyyntö poliisille ja ilmoitus syyttäjälle. Sanktioiden osuus on 2000-luvun puolivälistä hieman noussut. Vuonna 2010 ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnassa sanktioita käytettiin yhteensä 199 kertaa.

Yhdyskuntapalvelussa käytettävät sanktiot ovat kirjalliset huomautukset, toimeenpanon aloittamiskielto, toimeenpanon jatkamiskielto ja toimeenpanon keskeytys. Sanktioiden osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena. Vuonna 2010 annettiin 1 049 kirjallista huomautusta, joka on noin 34 prosenttia päättyneistä toimeenpanoista. Vuonna 2010 keskeytettiin 435 yhdyskuntapalvelua eli noin 14 prosenttia päättyneistä toimeenpanoista.

Kuvio 11. Yhdyskuntapalvelussa käytetyt sanktiot suhteutettuna päättyneisiin toimeenpanoihin vuosina 2005-2010

4. Vapautuneiden vankeusvankien ja yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden uusintarikollisuus

Uusintarikollisuudelle ei ole Suomessa tarkasti rajattua määritelmää. Käyttötarkoituksesta riippuen sitä voidaan mitata usealla eri tavalla. Eri tutkimusten uusimisluvut eivät ole tämän takia suoraan vertailukelpoisia. Uusijoiden määrään vaikuttaa ensinnäkin seuranta-ajan pituus sekä kriteerit, joilla uusintarikollisuutta mitataan. Uusiin rikoksiin syyllystyneiden vankien osuus riippuu esimerkiksi siitä, mitataanko uusimista vapautumisen jälkeisestä rikoksesta, uudesta tuomiosta vai vankilaan saapumisesta. Pienetkin muutokset lainsäädännössä, oikeudenkäyntiprosessien kestossa ja rangaistuskäytännöissä heijastuvat välittömästi tutkimustuloksiin. Tämän lisäksi mm. ilmi- ja piilorikollisuuden välinen suhde sekä rikosten selvitysprosentti vaikeuttavat tutkimustulosten yleistettävyyttä.

Tilastollisessa vuosikirjassa uusijoiksi katsotaan ne henkilöt, jotka täyttävät seuraavat kaksi kriteeriä:

1. Henkilö on aloittanut suorittamaan uutta lainvoimaista ehdotonta vankeutta tai yhdyskuntapalvelua kolmen seurantavuoden aikana
2. Henkilö on syyllystynyt kolmen seurantavuoden aikana vähintään yhteen rikokseen, mistä on seurannut uusi lainvoimainen ehdoton vankeus tai yhdyskuntapalvelu

Seuranta-aika aloitetaan vangeilla vapautumispäivästä ja yhdyskuntapalvelun suorittaneilla siitä päivämäärästä, jolloin viimeinen palvelusuunnitelman mukainen yhdyskuntapalvelutunti on suoritettu. Seuranta-aika lopetetaan ensimmäiseen rikoksentekopäivään tai kuolinpäivään. Uusimisoikeudella tarkoitetaan ensimmäisen rikoksentekopäivän ja vapautumisen/viimeisen yhdyskuntapalvelutunnin välistä aikaa. Ulkomaan kansalaiset ovat aineistossa, mikäli heillä on suomalainen henkilötunnus.

Määritelmä rajaa uusijoista pois ne henkilöt, jotka ovat aloittaneet suorittamaan uutta seuraamusta ennen edellistä seuraamuskautta tehdyistä rikoksista. Uusintarikollisuudella tarkoitetaan ainoastaan siis ns. **aitoa uusimista**. Uusijoiksi ei katsota niitä henkilöitä, joiden epäillänsyyllystyneen rikoksiin, mutta joiden tuomio ei ole lainvoimainen.

Taulukko A kuvaa vuonna 2007 vapautuneiden vankeusvankien (n=4312) ja samana vuonna yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden (N=2931) uusintarikollisuutta. Vapautumista seuranneiden kolmen vuoden aikana vangeista lähes puolet (yhteensä 49 prosenttia) oli syyllistynyt vähintään yhteen rikokseen, mistä seurasi joko uusi ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu. Yhdyskuntapalvelun suorittaneiden uusiminen on vankeihin verrattuna alhaisempaa. Yhdyskuntapalvelun suorittaneista 14 prosenttia aloitti seurannan aikana suorittamaan uutta yhdyskuntapalvelua ja 17 prosenttia tuomittiin ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Tärkeää on huomata, että taulukossa on kuvattu ainoastaan **ensimmäistä** vankilaan palaamista tai yhdyskuntapalvelun aloittamista: oli esimerkiksi mahdollista, että yksittäinen vapautunut vanki päätyi seuranta-jakson aikana vankilaan useammin kuin yhden kerran.

Taulukko A. Vapautuneiden vankeusvankien ja yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden uusintarikollisuus kolmen seurantavuoden aikana

	N	Uusineita (%)	
		Vankeus	Yhdyskuntapalvelu
Vankilasta vapautuneet vankeusvangit	4312	42 %	7 %
Yhdyskuntapalvelun suorittaneet	2931	17 %	14 %

4.1. Vuonna 2007 vapautuneiden vankeusvankien uusintarikollisuus

Taulukossa B on kuvattu vuonna 2007 vapautuneen 4312 vankeusvankin uusimista sukupuolen, iän ja vankeuskertaisuuden mukaan. Uusiminen on nopeaa vapautumisen jälkeen. Suurin osa uusijoista uusii jo ensimmäisen seurantaavuoden aikana vapautumisesta, jonka jälkeen uusiminen hidastuu. Keskeisimmät uusimista ennustavat tekijät ovat vankin rikoshistoria ja ikä: moninkertaisilla vangeilla riski syyllistyä uusiin rikoksiin on suuri ja nuoret uusivat todennäköisemmin kuin vanhat. Naiset uusivat odotetusti miehiä harvemmin.

Taulukko B. Vuonna 2007 vapautuneiden vankeusvankien aito uusiminen sukupuolen, iän ja vankeuskertaisuuden mukaan kolmen vuoden seuranta-aikana

		Vapautuneita yhteensä	Uusineita (%)		
			1 v	2 v	3 v
	Yhteensä	4 312	40	48	49
Sukupuoli	Mies	4 039	41	49	50
	Nainen	273	31	39	40
Ikä vapautuessa	15-<21	104	63	69	71
	21-<30	1 356	50	58	59
	30-<40	1 329	42	51	51
	40-<50	929	33	41	42
	50-<60	482	24	30	31
	60-	112	13	18	19
Vankeuskertaisuus	1	1 327	26	32	34
	2	691	40	48	49
	3-5	1 164	45	53	54
	6-	1 130	53	62	63

4.2. Vuonna 2007 yhdyskuntapalvelun suorittaneiden uusintarikollisuus

Taulukossa C kuvataan vuonna 2007 yhdyskuntapalvelun suorittaneiden henkilöiden uusimista sukupuolen ja iän mukaan. Yhdyskuntapalveluasiakkaiden uusiminen oli myös nopeaa: vuoden aikana joka viides (21%) oli syyllistynyt vähintään yhteen uuteen yhdyskuntapalveluun tai ehdottomaan vankeuteen johdaneeseen rikokseen. Vastaavasti sukupuolen ja iän vaikutus uusimiseen on voimakas. Esimerkiksi nuorten riski syyllistyä uusiin rikoksiin oli korkeampi kuin vanhemmilla yhdyskuntapalveluun tuomituilla. Vankeusvankeudesta vapautuviin verrattuna iän merkitys on kuitenkin yhdyskuntapalveluasiakkailla merkittävästi pienempi.

Taulukko C. vuonna 2007 yhdyskuntapalvelun suorittaneiden vankien uusintarikollisuus iän ja sukupuolen mukaan

		Suorittaneita yhteensä	Uusineita (%)		
			1 v	2 v	3 v
	Yhteensä	2 931	21	30	32
Sukupuoli	Mies	2 685	22	31	33
	Nainen	246	18	23	24
Ikä vapautuessa	15-<21	115	29	42	43
	21-<30	929	26	34	36
	30-<40	722	21	30	33
	40-<50	628	20	28	30
	50-<60	413	15	22	24
	60-	124	12	19	20

4.3. Tuloksiin liittyviä varauksia

Yhdyskuntapalveluun voidaan tuomita enintään 8 kuukauden ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta. Lisäksi yhdyskuntapalvelua voidaan määrätä myös yli vuoden pituisen ehdollisen vankeusrangaistuksen lisärangaistuksena. Tämän takia vapautuneiden vankien ja yhdyskuntapalveluasiakkaiden uusimislukuja ei voida käyttää seuraamusten välisen tehokkuuden mittaamiseen, koska kohderyhmät eroavat oleellisesti toisistaan.

Uusintarikollisuuden operationalisoinnin pienetkin nyanssit vaikuttavat tutkimustuloksiin ja yleensäkin uusintarikollisuuden tutkimiseen. Uusijoiden määrään vaikuttaa etenkin seuranta-ajan pituus. Esimerkiksi vuonna 2004 vapautuneista vankeusvangeista peräti 67 prosenttia uusi uuteen ehdottomaan vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun **viiden** seurantavuoden aikana (Rikosseuraamuslaitoksen tilastollinen vuosikirja 2009 - Vangit ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaat). Kyse on mm. pitkistä oikeudenkäyntiprosesseista huolimatta siitä, että rikokset olisivatkin tehty pian vapautumisen jälkeen. Ilman lainvoimaa olevaa käräjäoikeuden ratkaisua ei ole laskettu uusimiseksi, vaikka syytetty henkilö olisikin pidätetty ja hän olisi saapunut vankilaan tutkintavangiksi.

Taulukko 1. Vuoden alussa ja lopussa rangaistuslaitoksissa olleet sukupuolen, vankiryhmän ja laitostyyppin mukaan, 2010

Laitostyyppi	Yhteensä	Laitoksen kirjoissa						
		Naisia	Vankeusvankeja	Sakkovankeja	Tutkintavankeja	Naisia	Naisia	
Vuoden alussa								
Kaikki laitokset	3231	229	2646	183	34	3	551	43
Suljetut laitokset	2354	154	1770	108	33	3	551	43
Avolaitokset	877	75	876	75	1	0	0	0
Vuoden lopussa								
Kaikki laitokset	3189	228	2562	171	51	4	576	53
Suljetut laitokset	2272	149	1646	92	50	4	576	53
Avolaitokset	917	79	916	79	1	0	0	0

Taulukko 2. Vankien päivittäinen keskimäärä vankiryhmittäin vuosina 2001-2010

	Vankeusvankeja	Sakko- vankeja	Tutkinta- vankeja	Nuorisovankeja	Pakkolaitosvankeja	Yhteensä	Naisia	Naisten osuus kaikista vangeista, %
2001	2 441	149	457	66	22	3 135	159	5
2002	2 674	190	478	69	23	3 434	204	6
2003	2 805	198	492	60	23	3 578	205	6
2004	2 928	81	473	72	23	3 577	206	6
2005	3 104	179	519	63	23	3 888	242	6
2006	3 126	189	463	-	-	3 778	246	7
2007	2 911	134	506	-	-	3 551	244	7
2008	2 845	121	559	-	-	3 526	232	7
2009	2 840	83	569	-	-	3 492	246	7
2010	2 635	57	599	-	-	3 291	246	7

Taulukko 3. Alle 21-vuotiaat tutkinta- ja vankeusvangit keskimäärin vuosina 2001-2010

	15-17 -vuotiaat	18-20 -vuotiaat	alle 21 -vuotiaat yhteensä	Kaikki vangit	Nuorten osuus kaikista vangeista, %
2001	9	121	130	3 135	4,1
2002	13	115	128	3 433	3,7
2003	7	116	123	3 578	3,4
2004	8	110	118	3 577	3,3
2005	6	93	99	3 888	2,5
2006	6	90	96	3 778	2,5
2007	5	82	87	3 551	2,5
2008	5	90	95	3 526	2,7
2009	6	87	93	3 492	2,7
2010	7	72	79	3 291	2,4

Taulukko 4. Vuoden aikana vapaudesta rangaistuslaitokseen tulleet vankiryhmän ja sukupuolen mukaan laitostyypeittäin, 2010

Vankilaji	Kaikki laitokset			Suljetut laitokset			Avolaitokset		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Vapaudesta tulleita kaikkiaan	5 971	574	6 545	5 538	560	6 098	433	14	447
Sakkovankeja	1 153	150	1 303	1 136	147	1 283	17	3	20
Vankeusvankeja	3 001	243	3 244	2 585	232	2 817	416	11	427
15-17 -v.	1	0	1	1	0	1	0	0	0
18-20 -v.	79	3	82	60	3	63	19	0	19
21- v.	2 921	240	3 161	2 524	229	2 753	397	11	408
Tutkintavankeja	1 817	181	1 998	1 817	181	1 998	0	0	0
15-17 -v.	22	2	24	22	2	24	0	0	0
18-20 -v.	150	12	162	150	12	162	0	0	0
21- v.	1 645	167	1 812	1 645	167	1 812	0	0	0

Taulukko 5. Vapaudesta vankilaan tulleet vankiryhmittäin vuosina 2001-2010

	Vankeusvankeja		Sakkovankeja		Tutkintavankeja		Yhteensä	
	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia
2001	3 248	150	1 698	161	1 886	128	6 832	439
2002	3 452	202	2 156	221	1 843	125	7 451	548
2003	3 520	173	2 223	219	1 911	119	7 654	511
2004	3 863	213	867	84	1 845	137	6 575	434
2005	3 779	200	1 843	235	1 930	136	7 552	571
2006	3 496	212	2 098	264	1 698	132	7 292	608
2007	3 568	236	1 856	244	1 879	135	7 303	615
2008	3 539	217	1 852	229	1 930	143	7 321	589
2009	3 469	251	1 627	185	1 963	163	7 059	599
2010	3 244	243	1 303	150	1 998	181	6 545	574

Taulukko 6. Vuoden aikana vapautuneet vapautumisperusteen, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2010

	Laitostyyppi								
	Suljetut laitokset			Avolaitokset			Kaikki laitokset		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
Laitoksista vapautuneet kaikkiaan	4 353	445	4 797	1 584	124	1 708	5 937	569	6 506
1. Rangaistuksen täysin suorittaneet	1 058	145	1 203	59	3	62	1 117	148	1 265
2. tasavallan presidentti armahtanut enemmälti kärsimästä	0	0	0	3	0	3	3	0	3
3. Päästetty ehdonalaiseen vapauteen	2 305	198	2 502	1 522	121	1 643	3 827	319	4 146
■ tasavallan presidentin armahduksella	1	0	0	1	0	1	2	0	2
■ rikosseuraamusviraston päätöksellä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ laitoksen johtajan päätöksellä	2 301	197	2 498	1 519	121	1 640	3 820	318	4 138
■ Helsingin hovioikeuden päätöksellä	3	1	4	2	0	2	5	1	6
■ Haagin sotarikostuomioistuimen päätöksellä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Tutkintavanki laskettu vapaaksi	987	102	1 089	0	0	0	987	102	1 089
■ syyte hylätty	6	2	8	0	0	0	6	2	8
■ käsittelyn lykkääminen	3	0	3	0	0	0	3	0	3
■ tuomittu ehdottomasti, mutta päästetty vapaalle jalalle	103	11	114	0	0	0	103	11	114
■ tuomittu ehdollisesti	189	27	216	0	0	0	189	27	216
■ muusta syystä	686	62	748	0	0	0	686	62	748
5. Muut perusteet	3	0	3			0	3	0	3
Kuolleet	7	2	9	3	0	0	10	2	12
Täytäntöönpano keskeytynyt	7	2	9	5	0	0	12	2	14
Siirretty muuhun maahan	48	3	51	2	0	2	50	3	53

Taulukko 7. Vuoden aikana vapautuneet vankeusvangit rangaistuslaitoksessa suoritettun rangaistusajan, sukupuolen ja laitostyyppin mukaan, 2010

Suoritettu rangaistus-aika	Laitostyyppi								
	Suljetut laitokset			Avolaitokset			Kaikki laitokset		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yhteensä	2 324	198	2 522	1 550	121	1 671	3 874	319	4 193
- 1 kk	447	42	489	178	9	187	625	51	676
yli 1 kk - 2 kk	516	44	560	320	20	340	836	64	900
yli 2 kk - 3 kk	217	24	241	130	7	137	347	31	378
yli 3 kk - 6 kk	360	27	387	258	9	267	618	36	654
yli 6 kk - 1 v	305	33	338	240	34	274	545	67	612
yli 1 v - 2 v	313	22	335	269	26	295	582	48	630
yli 2 v - 4 v	131	4	135	107	8	115	238	12	250
yli 4 v	35	2	37	48	8	56	83	10	93

Taulukko 8. Vuoden aikana päätyneiden sakon muuntorangaistusten pituus, 2010

	Pelkästään sakon muuntorangaistuksen suorittaneet			Sakon muuntorangaistuksen suorittaneet vankeusvangit ja tutkintavangit		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Enintään 10 päivää	458	68	526	116	11	127
11-30 päivää	482	51	533	351	28	379
31-60 päivää	127	26	153	136	8	144
61-90 päivää	9	3	12	36	4	40
Yhteensä	1 076	148	1 224	639	51	690

Taulukko 9. Rangaistuslaitoksista vapautuneet vankilajin ja sukupuolen mukaan vuosina 2001-2010

	Vankeusvankeja		Sakkovankeja		Tutkintavankeja		Kaikki yhteensä	
	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia	Yhteensä	Naisia
2001	4 086	178	1 483	135	947	79	6 516	392
2002	4 410	231	1 944	204	891	72	7 245	507
2003	4 546	233	2 059	197	906	71	7 511	501
2004	4 637	244	900	85	785	90	6 322	419
2005	4 662	233	1 568	154	833	66	7 063	453
2006	4 844	301	2 016	264	812	67	7 672	632
2007	4 627	295	1 780	231	945	76	7 352	602
2008	4 484	297	1 717	218	995	77	7 196	592
2009	4 556	302	1 629	191	1 061	92	7 246	585
2010	4 193	319	1 224	148	1 089	102	6 506	569

Taulukko 10. Vapautuneiden vankeusvankien rangaistuslaitoksessa suorittama aika (%) vuosina 2001-2010

Suoritettu rangaistusaika	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
- 1 kk	17	17	17	16	14	11	14	16	16	16
yli 1 kk - 2 kk	21	20	20	20	20	18	21	23	22	21
yli 2 kk - 3 kk	12	12	12	12	12	11	11	9	10	9
yli 3 kk - 6 kk	18	17	16	19	17	18	18	16	16	16
yli 6 kk - 1 v	15	15	16	15	15	17	15	15	15	15
yli 1 v - 2 v	11	11	11	12	13	15	14	13	13	15
yli 2 v - 4 v	4	5	5	5	6	7	5	5	6	6
yli 4 v	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	4086	4410	4546	4637	4662	4844	4627	4484	4556	4193

Taulukko 11. Ehdonalaisesti vapautuneet vuosina 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ehdonalaisesti vapautuneita yhteensä	3 930	4 237	4 430	4 510	4 579	4 767	4 567	4 406	4 485	4 146
Vankilan johtajan/johtokunnan päätöksellä	3 920	4 225	4 408	4 496	4 564	4 740	4 562	4 397	4 476	4 138
Oikeusministeriön/Rikosseuraamusviraston päätöksellä	6	7	13	9	7	16	0	0	0	0
Tasavallan presidentin armahduksella	3	5	5	4	6	10	4	2	1	2
Vankilaoikeuden päätöksellä	1	0	4	1	2	0	0	0	0	0
Helsingin hovioikeuden päätöksellä							1	6	7	6
Korkeimman oikeuden päätöksellä									1	0
Haagin sotarikostuomioistuimen päätöksellä						1		1	0	0
Valvontaan asetettu	865	878	895	1 013	977	1 167	1 140	925	856	828

Taulukko 12. Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa vuosina 1992-2010 sekä vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset, vapautuneet elinkautisvangit ja suoritettun rangaistuksen keskipituus vuosina 1992-2010

Vuosi	Elinkautisvankien lukumäärä vuoden alussa	Vuoden aikana alkaneet elinkautisrangaistukset	Vapautuneet elinkautisvangit	Vapautuneiden elinkautisvankien suorittaman rangaistuksen keskipituus, vuotta
1992	31	3	5	11,2
1993	28	4	4	8,9
1994	28	9	1	10,4
1995	34	5		
1996	39	12	1	9,5
1997	46	10		
1998	55	6		
1999	59	3	2	12,3
2000	59	1	2	13,2
2001	60	9	2	13,7
2002	66	19	4	12,0
2003	74	24	2	13,6
2004	97	7	3	15,0
2005	104	21	2	11,8
2006	124	21	7	12,9
2007	136	13	3	13,5
2008	144	11	6	13,1
2009	151	13	8	14,3
2010	157	14	6	14,5

Taulukko 13. Valvottu koevapaus vuosina 2007-2010

	Aloitettut	Päätyneet	Peruutettut	Peruutettut % aloitetusta	Koevapaudessa keskimäärin päivässä
2007	103	78	5	5	22
2008	217	193	19	9	50
2009	356	322	55	15	85
2010	395	397	67	17	102

Taulukko 14. Vankeusvankien päärikos 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ryöstö	Yhteensä	8	7	7	7	6	7	5	6	7	7
	Naisia	5	3	8	5	5	6	4	2	5	7
Varkaus- rikokset	Yhteensä	17	17	17	16	16	15	14	13	12	11
	Naisia	20	10	15	14	15	16	13	10	11	10
Muu omai- suusrikos	Yhteensä	7	7	6	5	5	4	4	3	4	6
	Naisia	6	15	5	3	6	5	5	5	6	7
Henkirikos	Yhteensä	19	19	19	18	19	19	20	20	20	22
	Naisia	27	24	27	29	27	25	28	32	27	30
Muu väkival- tarikos	Yhteensä	14	14	16	17	18	20	19	20	20	21
	Naisia	17	15	11	18	14	17	16	14	22	21
Siveellisyys- rikos	Yhteensä	2	2	2	2	3	3	3	3	3	4
	Naisia	1	1	1	1	0	0	0	0	1	3
Huumaus- ainerikos	Yhteensä	17	18	17	18	16	15	15	16	14	16
	Naisia	15	26	23	19	21	16	15	16	15	16
Liikenne- juopumus	Yhteensä	12	11	12	12	13	12	14	13	14	12
	Naisia	6	6	7	7	11	11	10	11	9	5
Muu rikos	Yhteensä	5	5	5	4	4	4	6	6	6	3
	Naisia	5	2	4	4	1	3	10	9	4	2
Yhteensä	Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yhteensä	2608	2762	2974	3107	3173	3186	2979	2865	2924	2726
	Naisia	109	156	146	170	169	197	184	167	190	193

Taulukko 15. Vankeusvankien ikäryhmät 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
15 - 20 v	Yhteensä	4	4	3	3	2	2	2	1	3	2
	Naisia	4	4	1	2	1	1	2	0	2	1
21 - 24 v	Yhteensä	14	13	13	13	12	13	10	10	11	9
	Naisia	5	10	14	8	8	11	8	6	8	10
25 - 29 v	Yhteensä	20	21	21	20	21	20	21	18	18	19
	Naisia	18	12	17	12	16	14	19	11	15	15
30 - 39 v	Yhteensä	34	33	34	33	33	33	34	35	33	33
	Naisia	46	42	35	41	37	38	35	38	30	29
40-49	Yhteensä	19	20	20	19	20	21	21	23	22	23
	Naisia	14	26	24	25	23	24	25	30	32	32
50 v -	Yhteensä	9	10	10	11	11	11	12	12	14	14
	Naisia	13	6	10	12	15	12	12	14	13	15
Yht	Yhteensä	100	100	100	100	100	100	101	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yhteensä	2614	2764	2979	3107	3173	3186	2979	2865	2924	2726
	Naisia	111	156	147	170	169	197	184	167	190	193

Taulukko 16. Vankeusvankien ennakoitua laitoksessaoloajat 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<3kk	Yhteensä	9	9	9	9	8	8	10	10	10	10
	Naisia	9	11	6	9	8	10	10	10	8	10
3<6kk	Yhteensä	12	12	12	13	10	10	12	10	10	9
	Naisia	14	12	12	11	10	9	11	8	14	6
6<12kk	Yhteensä	19	18	18	17	18	17	18	16	15	15
	Naisia	21	16	19	13	18	14	17	13	17	21
1<2v	Yhteensä	24	23	23	23	24	25	23	24	25	24
	Naisia	20	29	23	31	26	29	25	31	23	29
2<4v	Yhteensä	18	19	20	20	20	20	18	19	19	19
	Naisia	10	15	19	13	15	17	14	16	19	16
4<8v	Yhteensä	14	14	14	13	14	14	14	15	14	14
	Naisia	20	12	15	16	16	15	17	15	13	14
8v-	Yhteensä	5	5	5	5	6	6	6	7	7	8
	Naisia	7	5	6	7	8	5	7	7	7	6
Yht	Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yhteensä	2519	2713	2982	3043	3092	3127	2932	2819	2892	2690
	Naisia	104	153	144	169	167	196	181	166	189	193

* Taulukosta puuttuvat vangit, joiden rangaistuksen pituuden laskeminen oli kesken tai vanki oli karkumatkalla

Taulukko 17. Vankeusvankien laitostertaisuus 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.Krt	Yhteensä	27	31	31	32	29	31	30	30	31	32
	Naisia	48	54	50	56	50	54	52	52	45	49
2.Krt	Yhteensä	13	14	14	14	13	14	14	14	15	13
	Naisia	14	16	16	16	17	17	17	16	18	18
3-7.Krt	Yhteensä	40	36	37	36	38	37	37	37	36	35
	Naisia	33	24	29	23	28	22	26	25	30	27
8.Krt-	Yhteensä	20	19	19	18	19	18	18	19	18	19
	Naisia	5	6	5	5	6	8	5	7	7	6
Yhteensä	Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Naisia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	Yhteensä	2595	2731	2950	3079	3143	3162	2965	2854	2916	2720
	Naisia	111	156	147	170	169	197	184	167	190	193

Taulukko 18. Ulkomaalaisten vankien keskimäärät vankilajeittain sekä osuus kaikista vangeista vuosina 2001-2010

	Ulkomaalaiset			Kaikki vangit	Ulkomaalaisten osuus kaikista vangeista, %
	Rangaistusvangit	Tutkintavangit	Yhteensä		
2 001	150	90	240	3 135	8
2 002	189	102	291	3 433	8
2 003	187	104	291	3 578	8
2 004	194	90	284	3 577	8
2 005	171	111	282	3 888	7
2 006	200	106	306	3 778	8
2 007	208	99	307	3 551	9
2 008	202	123	325	3 526	9
2 009	216	154	370	3 492	11
2 010	214	180	394	3 291	12

Taulukko 19. Ulkomaalaisten vankeusvankien päirikokset 1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ryöstö	5	4	5	4	8	9	7	9	7	9
Varkaus	7	6	3	6	11	5	11	5	11	15
Muu omaisuusrikos	7	7	8	6	4	5	0	4	2	5
Henkirikos	11	9	10	8	9	13	14	14	12	10
Muu väkivaltarikos	7	5	5	5	6	6	10	9	5	7
Siveellisyysrikos	6	5	3	4	4	8	8	6	8	5
Huumausainerikos	49	61	63	61	50	47	42	42	46	46
Liikennejuopumus	1	1	1	0	1	2	2	4	5	2
Muut rikokset	8	3	4	4	6	5	7	6	6	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	148	192	198	203	268	213	214	203	213	212

Taulukko 20. Ulkomaalaisten vankien kansalaisuus 1. toukokuuta 2010

	N		N
Afganistan	1	Nigeria	18
Alankomaat	5	Pakistan	1
Albania	1	Puola	5
Algeria	2	Ranska	4
Angola	1	Romania	20
Argentiina	1	Ruanda	1
Azerbaidzhan	1	Ruotsi	21
Bosnia-Hertsegovina	1	Saksa	4
Chile	5	Senegal	1
Espanja	2	Serbia	1
Etiopia	1	Serbia ja Montenegro	8
Gambia	1	Singapore	1
Georgia	1	Somalia	8
Ghana	4	Sri Lanka	1
Irak	16	Sudan	1
Iran	6	Tanska	1
Israel	1	Trinidad ja Tobago	1
Italia	5	Tsekki	1
Jugoslavia	3	Tunisia	3
Kazakstan	1	Turkki	1
Kenia	1	Ukraina	3
Kiina	3	Valko-Venäjä	2
Kongon Dem Tv	3	Venäjä	38
Latvia	3	Vietnam	3
Liettua	21	Viro	115
Makedonia	1	Yhdysvallat	2
Malesia	1	Kansalaisuudeton	10
Marokko	2	Ei tietoa	4
Myanmar	1	Yhteensä	374

Taulukko 21. Poistumisluvat vuosina 2001-2010

	Anottu		Myönnetty		Peruutettu		Käytetty		Lupaehdot täytetty		Lupaehdot rikottu	
	N	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
2 001	15 086	11 074	73	169	2	10 905	98	9 995	92	910	8	
2 002	16 788	12 228	73	181	1	12 047	99	11 151	93	896	7	
2 003	16 592	12 190	73	185	2	12 005	98	11 195	93	810	7	
2 004	17 320	12 813	74	181	1	12 632	99	11 771	93	861	7	
2 005	18 578	13 700	74	170	1	13 530	99	12 658	94	869	6	
2 006	18 325	13 283	72	209	2	13 074	98	12 181	93	893	7	
2 007	15 325	11 166	73	273	2	10 893	98	10 263	94	630	6	
2 008	15 183	11 256	74	293	3	10 963	97	10 442	95	521	5	
2 009	15 728	11 555	73	342	3	11 213	97	10 726	96	487	4	
2 010	13 997	10 669	76	242	2	10 427	98	9 932	95	495	5	

Taulukko 22. Karkaamiset, karkuteillä olevat ja avolaitoksista luvatta poistuneet vuosina 2001-2010

	Karkaamisia			Avolaitoksesta luvatta poistuneet*
	Yhteensä	Suljetuista laitoksista	Vankilan muurien sisäpuolelta	
2001	28	28	8	38
2002	37	34	19	41
2003	29	28	10	29
2004	22	19	1	27
2005	25	21	10	18
2006	14	13	0	43
2007	8	6	0	51
2008	16	14	8	55
2009	17	13	1	67
2010	12	10	1	54

*Lisäksi hoitolaitoksesta luvatta poistuneita v. 2006 kolme, v. 2007 yhdeksän, v. 2008 yhdeksän, v. 2009 neljä ja v. 2010 yhdeksän. Ennen 1.10.2006 hoitolaitoksesta luvatta poistuneet laskettiin karkaamisiksi.

Taulukko 23. Vankien ajankäyttö vuosina 2000-2010 (%)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tuotanto	22	19	19	19	18	19	17	17	15	15
Kiinteistötoimi	14	12	11	11	11	10	9	9	9	9
Avolaitostyöt	4	4	4	4	3	4	5	5	4	5
Taloushuolto	5	6	5	6	5	4	3	3	3	2
Työtoiminta yhteensä	45	41	39	40	37	37	34	34	31	32
Koulutus	11	10	10	10	8	9	9	9	9	9
Muut aktiivitoiminnot	7	8	8	8	9	10	6	6	7	8
TOIMINNOT YHTEENSÄ	63	59	57	58	54	56	49	49	47	49
Sairaus	6	6	6	5	5	5	5	5	5	4
Toimintaan sijoittamatta	14	17	18	18	21	28	37	37	38	38
Muu passiiviaika	17	18	19	19	20	11	9	9	10	9
EI TOIMINNOISSA YHTEENSÄ	37	41	43	42	46	44	51	51	52	51
Vankeja työtoiminnas- sa ka/pv	1440	1461	1453	1450	1465	1448	1233	1199	1081	1040
Vankeja toiminnoissa ka/pv	1995	2031	2050	2071	2098	2125	1698	1760	1668	1597
Vankeja yhteensä ka/pv	3135	3433	3578	3577	3888	3777	3551	3526	3492	3291

Taulukko 24. Vangit ja vankilat 1974-2010

Vuosi	Vankien päivittäinen keskimäärä					Vapaudesta rangaistuslaitokseen saapuneet						Rangaistuslaitoksista vapautuneet	Vankiloita 31.12.	Vankipaikkoja käytössä	
	Yhteensä	Naisia	Sakkovankkeja	Tutkintavankkeja	Ulkomaalaisia vankkeja	Yhteensä	Vankeusvangiksi		Sakko- vangiksi	Tutkinta- vangiksi				Kaikissa rangaistuslaitoksissa	Suljetuissa laitoksissa %
							Yht.	Alle 21-v.		Yht.	Alle 21-v.				
1974	5 104	118	62	760		11 465	6 859		537	3 891		11 163	18	4 643	81
1975	5 452	115	120	808	24	13 453	7 750		1 004	4 529		12 969	18	4 451	77
1976	5 596	130	119	770	11	12 999	8 203	525	919	3 689		12 937	18	4 312	77
1977	5 555	132	118	734	14	11 939	6 966	501	1 068	3 709	526	12 179	18	4 414	75
1978	5 399	147	169	673	12	11 183	6 045	443	1 564	3 393	534	11 335	18	4 501	75
1979	5 216	146	152	638	10	10 577	5 621	365	1 614	3 193	484	10 860	18	4 483	75
1980	5 088	135	135	546	8	10 114	5 548	313	1 288	3 120	493	10 206	18	4 543	73
1981	4 883	142	135	553	8	9 840	5 080	291	1 470	3 117	447	10 197	18	4 618	73
1982	4 766	135	128	582	12	10 194	5 209	320	1 347	3 459	540	10 200	18	4 665	73
1983	4 709	161	150	571	8	10 132	4 966	360	1 595	3 327	588	10 183	19	4 629	73
1984	4 524	153	138	536	10	9 671	5 204	390	1 299	3 114	730	9 884	18	4 695	74
1985	4 411	137	113	500	15	9 307	5 277	408	1 161	2 846	672	9 516	18	4 693	74
1986	4 219	126	132	510	11	9 216	5 010	297	1 337	2 867	402	9 240	18	4 738	72
1987	4 175	127	66	468	12	9 467	5 392	285	1 429	2 646	438	9 744	19	4 716	75
1988	3 972	125	91	421	11	9 379	5 096	260	1 821	2 462	382	9 707	21	4 700	75
1989	3 389	112	98	350	11	8 648	5 237	292	1 720	1 691	205	9 272	21	4 739	75
1990	3 441	109	95	372	20	8 831	5 349	201	1 556	1 926	325	8 561	21	4 214	73
1991	3 467	110	137	293	28	8 874	5 411	232	2 016	1 447	247	9 183	22	4 210	71
1992	3 511	110	189	263	43	9 851	5 769	268	2 557	1 525	248	9 755	23	4 220	72
1993	3 421	119	245	248	48	9 435	5 055	234	2 944	1 436	274	9 593	24	4 286	73
1994	3 275	122	221	259	57	8 711	4 424	205	2 661	1 626	306	8 984	25	4 102	72
1995	3 248	133	173	289	73	7 755	3 910	169	2 273	1 572	298	7 661	24	4 095	69
1996	3 197	149	132	300	94	6 594	3 254	172	1 703	1 637	279	7 028	24	3 907	71
1997	2 974	144	119	295	116	6 201	2 937	134	1 671	1 593	205	6 314	24	3 827	71
1998	2 809	140	96	292	130	5 803	2 982	120	1 318	1 503	198	5 883	23	3 508	71
1999	2 743	126	102	354	138	5 838	2 858	113	1 391	1 589	145	5 972	23	3 494	71
2000	2 855	144	121	376	173	6 561	3 312	122	1 581	1 668	220	6 272	22	3 357	71
2001	3 135	159	149	457	248	6 832	3 248	184	1 698	1 886	278	6 516	22	3 399	71
2002	3 433	204	190	478	293	7 451	3 452	106	2 156	1 843	219	7 245	22	3 437	72
2003	3 578	205	198	492	291	7 654	3 520	123	2 223	1 911	211	7 511	21	3 286	76
2004	3 577	206	81	473	284	6 575	3 863	129	867	1 845	189	6 322	21	3 479	72
2005	3 888	242	179	519	282	7 552	3 779	95	1 843	1 930	178	7 063	21	3 460	73
2006	3 778	246	189	463	306	7 292	3 496	72	2 098	1 698	155	7 672	26	3 607	71
2007	3 551	244	134	506	307	7 303	3 568	57	1 856	1 879	177	7 352	26	3 540	71
2008	3 526	232	121	559	325	7 321	3 539	88	1 852	1 930	224	7 196	26	3 517	72
2009	3 492	246	83	569	370	7 059	3 469	104	1 627	1 963	180	7 246	26	3 298	70
2010	3 291	246	57	599	394	6 545	3 244	83	1 303	1 998	186	6 506	29	3 113	67

Taulukko 25. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäiset keskimäärät vuosina 2001-2010

	Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta	Nuorisorangaistus	Yhdyskuntapalvelu	Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta	Yhteensä
2001	1601	37	1412	1220	4224
2002	1614	39	1359	1347	4320
2003	1624	26	1498	1272	4420
2004	1630	21	1611	1357	4619
2005	1572	30	1752	1437	4791
2006	1428	28	1650	1486	4593
2007	1326	17	1672	1785	4800
2008	1246	15	1679	1772	4713
2009	1208	10	1559	1532	4307
2010	1214	12	1428	1316	3970

Taulukko 26. Yhdyskuntapalvelun toimeenpano vuosina 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pyydettyjä soveltu- vuusselvityksiä	8972	8306	8205	8440	7761	7201	6614	6828	6138	5695
Tehtyjä soveltu- vuusselvityksiä	6347	6056	6143	6380	5873	4852	5260	5292	4893	4250
Annettu myöntei- nen lausunto	4805	4811	4837	5085	4733	4048	4187	4500	3980	3599
Annettu myöntei- nen lausunto %	76	79	79	80	81	80	80	85	81	85
Toimeenpantavak- si tulleet yhdys- kuntapalvelu- rangaistukset	3556	3589	3512	4021	3983	3679	3696	3609	3370	3076
Aloitettuja toimeenpanoja	3193	3378	3238	3711	3636	3389	3411	3430	3160	2891
Loppuunsuoritetut rangaistukset	2711	2729	2723	2876	3044	2856	2768	2926	2804	2482
Päätyneet*				3363	3627	3596	3436	3598	3483	3047
Alioikeuden pää- töksellä muunnet- tu takaisin vankeudeksi	485	658	607	712	674	662	621	595	581	505
% aloitetuista	15	20	19	19	19	19	18	17	18	17
Vuoden aikana suoritetut yhdys- kuntapalvelutunnit	254 238	242 703	248 226	271 916	288 355	278 052	262 617	268 321	261 096	231 235
Toimeenpanossa 31.12.	1345	1335	1390	1592	1613	1531	1597	1530	1345	1315
Toimeenpanossa keskimäärin päivittäin	1412	1359	1498	1611	1752	1650	1672	1679	1559	1428
* Päätyneisiin yhdyskuntapalveluihin kuuluvat loppuunsuoritetut, muunnetut, kuolleet ja muut (tuomioistuin on katsonut toimeenpanon loppuun suoritetuksi)										

Taulukko 27. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta vuosina 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Uusia valvontoja vuoden aikana	922	854	886	1003	993	1179	1140	934	860	830
Valvontoja vuoden aikana yhteensä	2193	2134	2113	2393	2390	2627	2750	2788	2514	2210
Valvonta lakkautettu	100	105	107	118	78	110	151	155	133	118
Koeaika päättynyt	403	384	397	399	369	410	511	805	842	766
Valvonnassa 31.12.	1283	1426	1296	1397	1448	1610	1854	1654	1380	1235
Valvottavia keskimäärin päivässä	1220	1347	1272	1357	1437	1486	1785	1772	1532	1316

Taulukko 28. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta vuosina 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Uudet valvonnat	1154	958	904	883	810	769	684	634	705	644
Valvonnassa vuoden aikana yhteensä	2756	2551	2525	2535	2456	2169	2218	1926	1919	1873
Valvonta lakkautettu	163	115	105	111	122	77	63	57	44	51
Koeaika päättynyt	964	786	787	665	645	635	613	558	581	582
Valvonnassa 31.12	1593	1605	1573	1646	1554	1448	1292	1214	1229	1189
Valvottavia keskimäärin päivässä	1601	1614	1624	1630	1572	1428	1326	1246	1208	1214

Taulukko 29. Nuorisorangaistuksen toimeenpano vuosina 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Uudet toimeenpanot	33	34	23	16	10	18
Toimeenpanossa vuoden aikana yhteensä	54	66	47	34	22	25
Nuorisorangaistus suoritettu	11	27	26	14	11	12
Muunnettu vankeudeksi	3	3	2	3	3	1
Valvottavia keskimäärin päivässä	32	24	18	12	10	12

Taulukko 30. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päärikos seuraamuksittain vuosina 2007-2010 (%)

	2007					2008				
	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.
N	770	897	3436	28	5131	701	1098	3619	17	5435
Henkeen ja terveyteen kohdistuva	20	34	14	29	18	24	29	14	47	19
Huumausainerikos	9	14	4	0	6	6	12	3	0	5
Liikennejuopumus	27	9	55	0	43	24	10	58	0	44
Liikennerikos	4	3	2	0	3	3	3	2	6	2
Omaisuusrikos	30	29	19	46	22	38	26	17	41	21
Seksuaalirikos	2	3	1	0	1	2	3	1	0	2
Muu	9	8	5	0	6	3	18	5	6	7
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	2009					2010				
	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.	ERN	EAV	YKP	NR	Yht.
N	753	1101	3483	14	5351	630	953	3047	13	4643
Henkeen ja terveyteen kohdistuva	23	33	16	50	20	27	36	16	15	22
Huumausainerikos	3	14	4	0	6	3	15	4	0	6
Liikennejuopumus	24	11	54	0	41	28	8	53	0	40
Liikennerikos	2	3	3	0	3	4	2	2	8	3
Omaisuusrikos	30	31	18	43	23	32	31	20	77	24
Seksuaalirikos	2	3	1	0	1	2	5	1	0	2
Muu	16	7	4	0	6	4	2	3	0	3
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Taulukko 31. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ikäjakauma seuraamuksittain 1. toukokuuta vuosina 2004-2010 (%)

	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-	Yhteensä	N
Ehdollisesti rangaitujen nuorten valvonta									
2004	13	60	27	0	0	0	0	100	1660
2005	12	59	30	0	0	0	0	100	1586
2006	13	59	28	0	0	0	0	100	1442
2007	13	59	28	0	0	0	0	100	1318
2008	13	60	27	0	0	0	0	100	1247
2009	18	64	18	0	0	0	0	100	1078
2010	8	63	29	0	0	0	0	100	1102
Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta									
2004	1	8	13	18	31	20	10	100	1344
2005	0	4	16	16	31	21	12	100	1452
2006	0	3	13	17	32	22	13	100	1456
2007	0	3	14	17	32	22	12	100	1751
2008	0	3	12	18	34	22	12	100	1796
2009	0	1	11	15	34	24	15	100	1475
2010	0	4	12	15	33	20	16	100	1277
Yhdyskuntapalvelu									
2004	0	7	18	18	25	19	13	100	1602
2005	0	7	18	16	25	19	15	100	1901
2006	0	5	19	19	24	19	14	100	1678
2007	0	5	17	15	27	21	15	100	1759
2008	0	4	19	17	25	20	15	100	1750
2009	0	2	15	21	27	19	16	100	1588
2010	0	6	15	20	28	19	12	100	1354

Taulukko 32. Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sukupuolijakauma 1. toukokuuta vuosina 2004-2010

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ehdollisesti rangaitujen nuorten valvonta	Miehiä	1 488	1 411	1 277	1 153	1 133	970	975
	Naisia	172	175	165	165	114	108	127
	Yhteensä	1 660	1 586	1 442	1 318	1 247	1 078	1 102
Nuorisorangaistus	Miehiä	18	34	28	19	16	11	12
	Naisia	2	2	2	0	0	1	0
	Yhteensä	20	36	30	19	16	12	12
Yhdyskuntapalvelu	Miehiä	1 509	1 760	1 529	1 601	1 588	1 414	1 220
	Naisia	93	136	149	158	162	174	134
	Yhteensä	1 602	1 896	1 678	1 759	1 750	1 588	1 354
Ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta	Miehiä	1 292	1 381	1 377	1 655	1 706	1 367	1 203
	Naisia	52	71	79	96	90	108	74
	Yhteensä	1 344	1 452	1 456	1 751	1 796	1 475	1 277
Yhdyskuntaseuraamukset yhteensä	Miehiä	4 307	4 586	4 211	4 428	4 443	3 762	3 410
	Naisia	319	384	395	419	366	391	335
	Yhteensä	4 626	4 970	4 606	4 847	4 809	4 153	3 745
	Naisia %	6,9	7,7	8,6	8,6	7,6	9,4	8,9

Taulukko 33. Ulkomaalaisten yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrä vuosina 2001-2010

	YKP	EAV	ERN	NR	Yhteensä
2001	26	26	0	1	53
2002	31	33	0	3	67
2003	32	27	0	0	59
2004	40	31	1	1	73
2005	40	45	2	0	87
2006	39	58	0	2	99
2007	39	43	0	3	85
2008	38	37	0	0	75
2009	39	51	2	0	92
2010	42	46	2	0	90

**Taulukko 34. Ulkomaalaisten yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden kansalaisuus
1. toukokuuta 2010**

	N
Algeria	1
Angola	1
Brasilia	1
Irak	8
Iran	4
Iso-Britannia	1
Italia	1
Jugoslavia	1
Kazakstan	1
Kiina	1
Kongo Dem tv	1
Marokko	1
Nigeria	1
Romania	2
Ruotsi	8
Serbia	2
Somalia	8
Tanska	1
Tansania	1
Venäjä	19
Vietnam	3
Viro	18
Yhdysvallat	1
Kansalaisuudeton	4
Yhteensä	90

Taulukko 35. Yhdyskuntapalvelua suorittavien sosioekonominen tausta 1. toukokuuta 2001-2010 (%)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOIMEENTULO										
Opiskelija	4	4	6	7	8	6	6	5	5	4
Työssä	27	32	29	29	29	31	30	35	30	27
Työtön	59	54	56	55	52	54	53	51	54	56
Asevelvollinen	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1
Eläkeläinen	6	9	8	8	10	9	10	9	11	11
Muita	4									1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	78	83	83	83	84	86	84	86	87	88
Asuntola	1	2	2	1,5	1	1	2	1	1	1
Tilapäinen asunto	5	10	10	10	9	8	8	9	9	7
Laitoksessa		2	2	2	2	1	1	1	1	1
Asunnoton	4	3	3	3,5	4	4	5	4	2	3
Muu	12									
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	101	100	100
N	1350	1372	1463	1602	1901	1678	1759	1750	1588	1354

**Taulukko 36. Ehdonalaisesti vapautuneiden valvottavien sosioekonominen tausta
1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOIMEENTULO										
Opiskelija	3	5	5	5	5	5	5	4	4	6
Työssä	14	13	14	15	13	13	16	17	19	18
Työtön	59	68	68	68	69	68	66	67	66	61
Asevelvollinen	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Eläkeläinen	8	13	13	12	13	13	13	12	11	12
Muita	16					1				3
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	57	60	59	59	62	66	63	63	68	68
Asuntola	7	4	4	4	3	3	3	3	2	2
Tilapäinen asunto	9	17	17	17	18	16	19	19	17	16
Laitoksessa	14	7	6	6	4	4	3	3	2	2
Asunnoton	8	12	14	14	13	11	12	12	11	11
Muu	5									1
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1168	1333	1375	1344	1452	1456	1751	1796	1475	1277

**Taulukko 37. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvottavien sosioekonominen tausta
1. toukokuuta vuosina 2001-2010 (%)**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOIMEENTULO										
Opiskelija	25	24	29	30	31	29	28	24	24	25
Työssä	18	21	18	17	18	18	17	20	20	15
Työtön	47	50	49	48	49	50	48	49	50	50
Asevelvollinen	5	4	3	3	1	2	1	1	1	1
Eläkeläinen		1	1	2	1	1	1	1	1	2
Muita	5						5	5	4	7
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	0	80	80	82	84	82	82	82	83	82
Asuntola	1	2	2	2	1	1	1	1	1	0
Tilapäinen asunto	7	9	9	7	7	7	8	8	8	8
Laitoksessa	7	5	4	4	3,5	4	4	3	4	3
Asunnoton	3	4	5	5	4,5	6	5	6	4	5
Kotona	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muu	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Yhteensä	95	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	1644	1838	1652	1659	1586	1442	1318	1247	1078	1102

Taulukko 38. Nuorisorangaistusasiakkaiden sosioekonominen tausta 1. toukokuuta vuosina 2004-2010 (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TOIMEENTULO							
Opiskelija	12	34	24	11	31	33	42
Työssä	6	3	10	22	25	0	8
Työtön	65	35	42	50	38	50	42
Asevelvollinen	0	0	0	0	0	0	0
Eläkeläinen	0	3	3	0	0	0	0
Muita	17	25	21	17	6	17	8
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100
ASUNTOTILANNE							
Vakinainen asunto	76	77	62	68	81	42	92
Asuntola	0	0	0	0	0	0	0
Tilapäinen asunto	6	13	14	11	6	17	8
Laitoksessa	6	10	17	21	13	25	0
Asunnoton	12	0	7	0	0	16	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100
N	20	36	30	19	16	12	12

Taulukko 39. Ohjelmatoimintaan osallistuneet yhdyskuntaseuraamusasiakkaat vuosia (Aloitettut yhdyskuntaseuraamukset) 2007-2010

	EAV								ERN								YKP							
	2007		2008		2009		2010		2007		2008		2009		2010		2007		2008		2009		2010	
	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt	suorittanut loppuun	keskeyttänyt		
Cognitive Skills	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Liikenneturvajakso	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	40	1	42	4	30	1	19	0
Liikenneturvaohjelma	0	0	0	0	1	0	6	0	2	0	0	0	0	6	0	63	7	64	10	67	9	64	12	
Ohjauspyörä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	2	4	2	8	4	7	1	
Päihdehuoltojakso	0	0	2	2	0	1	10	3	0	2	0	2	0	15	1	67	16	92	25	85	17	89	15	
Suuttumuksen hallinta (ryhmä)	0	1	2	3	8	1	1	1	0	0	3	5	5	5	6	2	0	0	5	4	24	3	9	3
Suuttumuksen hallinta (yksilö)	3	0	1	1	9	2	7	3	0	0	1	5	8	4	10	3	0	0	12	5	21	5	16	1
Viisi keskustelua muutoksesta	12	1	28	11	38	15	44	8	25	0	14	6	41	9	50	12	17	1	47	15	122	22	126	28
Yhteensä	15	2	35	17	58	19	69	15	27	2	18	18	54	18	89	18	199	27	266	65	357	61	330	60

Taulukko 40. Sanktioiden käyttö yhdyskuntaseuraamuksissa vuosina 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
YHDYSKUNTAPALVELU						
Kirjalliset huomautukset	1335	1288	1259	1344	1275	1049
Toimeenpanon aloittamiskielto	204	168	201	213	188	171
Toimeenpanon jatkamiskielto	9	11	12	13	10	9
Toimeenpanon keskeytys	623	577	566	579	543	435
Yhteensä	2171	2044	2038	2149	2016	1664
EHDONALAISESTI VAPAUTUNEIDEN VALVONTA						
Kirjalliset huomautukset ja varoitukset	93	84	80	78	87	87
Noutopyynnöt poliisille	0	19	89	126	85	90
Ilmoitus syyttäjälle	0	2	15	31	22	22
Yhteensä	93	105	184	235	194	199
NUORISORANGAISTUS						
Kirjalliset huomautukset	7	17	17	21	4	10
Toimeenpanon muunto	5	3	4	4	2	1
Yhteensä	12	20	21	25	6	11

RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Puh. 010 36 88500

Fax 010 36 88446

viestinta.rise@om.fi